

2000 - 2017

Mukanetti

Tuutorien muistelut

ATK Seniorit Mukanetti ry

SISÄLLYSLUETTELO

1. ATK SENIORIT MUKANETTI RY:N TUUTORIEN MUISTELUJA VUOSILTA 2001 – 2017	2
2. LUKIJALLE	5
3. TUUTORIKURSSIT	6
4. TUUTORI VOIMAVARA JA INNOSTUKSEN LUOJA	8
5. TUUTORIT MUISTELEVAT	9
ENSIMMÄISEN TUUTORIKURSSIN OPPILAS KAARINA TAMMILEHTO MUISTELEE	9
MAIJA-LIISA STRÖMIN MUISTOJA	11
KÄNNYKÄN KÄYTÖN OHJAUSTA	12
MUKANETIN HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJANA.....	13
ANTERO KOVISTO MUISTELEE	13
Alkuaikojen kotituutorointia	14
SURFFI-ASSISTENTTI SELITTÄÄ	15
KOTITUUTORIN TEHTÄVIÄ NYKYISIN	16
PITKÄ JAKSO MUKANETISSA	17
ELIINA HALMEEN TUUTORIMUISTELUITA	18
Kurssituutorina.....	18
Kotituutorina.....	18
Nettipistetuutorina	21
MUISTOJA MATKAN VARRELTA	22
TUUTORITOIMINTAA YLI KYMMENEN VUODEN AJALTA	24
TUUTORINA YLI 13 VUOTTA	27
SEPPO HÄYHÄNEN PILKILTÄ MUKANETTIIN	27
ALOITTELEVAN TUUTORIN LÄPÄISYTESTI	29
Täyspäisen tuutorin suurin virhe.....	29
Täyspäinen tuutori hermostuu.....	30
TUUTORINA HOMMIA ON OLLUT MONEKSI - ONNEKSI!	31
KAHDEKSAN VUOTTA MUKANETIN TUUTORITOIMINNASSA MUKANA	32
Selkokielikerho	33
Koulutustystöryhmä.....	33
Jäsenkirjeiden postitus.....	33
Kännykän opastusta	34
TUUTORINA MUKASURFFISSA VUODESTA 2010	35
MUKANETTI-TARINOITA.....	37
1. Titokonesi on lukittu turvallisuuden vuoksi”	37
2. Varoittavia esimerkkejä siitä kuinka ikäihmisiä voidaan huijata.....	37
3. Ikimuistoinen kotituutorointi	37
4. Muistoja yli 50 vuoden takaa vuosilta 1961 – 1966	38
RAY ja STEA; STP, Artsi ja TVS – mitä näiden taakse kätkeytyykään?	38
MUKANETIN KÄNNYKKÄTUUTORIT	40
TUU, TUU – TUUTORIKSI JUU.....	41
TIEDOTTAJILLE TAPAHTUNUTTA	42
6. MUKANETTI TÄNÄÄN JA TULEVAISUUDESSA	43

1. ATK SENIORIT MUKANETTI RY:N TUUTORIEN MUISTELUJA VUOSILTA 2001 – 2017

Ikäihmisille suunnattu ATK-opetus käynnistyi Tampereen seudulla vapaaehtoisvoimin Mukanetin ”isähahmon”, DI Heikki Pettilän (2.10.1942 - 28.6.2006) toimesta. Hän sai idearikkaana ja kauaskantoisena opettajana idean tuutoritoiminnasta jo perustamansa ATK-opiston alkuvaiheessa. Keväällä 2000 oli perustettu yhdistys nimeltä ATK Seniorit Mukanetti ry ja tuutorien eli vertaisohjaajien koulutus alkoi vuonna 2001. Siihen Heikki Pettilä sai kimmokkeen Jyväskylästä Ikääntyvien yliopistosta.

Ensimmäiselle kurssille haettiin jäsenten keskuudesta ja kursseilta henkilöitä, jotka olivat valmiita hakemaan lisäoppia ja halusivat auttaa muita. Heikki Pettilällä oli myös jonkin aikaa Kangasalla ATK-opiston sivupiste, josta valmistui muutama tuutori.

Mukanetin ainoana palkattuna työntekijänä oli pitkään Eija-Riitta Kortessuoma. Vuonna 2000 syyskuun alusta hänet palkattiin projektisihteeriksi Tikapuut tietoyhteiskuntaan-projektiin. Vuodesta 2002 lähtien hän on ollut Mukanetin toiminnanjohtajana ja on siitä lähtien toiminut myös tuutorien ohjaajana.

Tuutoritoiminnasta on alusta asti saatu kiitosta ja se on koettu suorastaan korvaamattomaksi. Vuonna 2003 Raha-automaattiyhdistys (RAY) myönsi avustuksen kolmivuotiseen ”Ikäihmisten vertaistuutorointi”-projektiin. Vuonna 2003 järjestettiin jo kuusi tuutorien jatkokurssia. Myös tämän projektin jälkeen RAY on myöntänyt toiminta-avustusta tuutoritoimintaan joka vuosi.

Aivan alussa tuutorien tehtävänä oli olla ainoastaan kurssituutorina eli opettajan apuna luokassa kursseilla. Ikäihmisten opiskelun alkuvaiheessa henkilökohtainen ohjaus on tärkeää, koska isossa ryhmässä opettaja ei yksin pysty siihen tehokkaasti. Sen vuoksi on koettu, että tuutoreista on kursseilla suuri apu.

Heikki Pettilä laati tuutoreille ohjeet:

Kurssituutoroinnin ohjeet

Tuutorin/vertaisohjaajan rooli kurssilla

Tavoitteet:

- Oppilaiden myönteisen oppimistapahtuman edistäminen
- Oppilaiden auttaminen harjoituksissa hetkellisten ongelmien yli

Keinot:

- Keskustelut tauoilla
- Myötäeläminen harjoituksissa
- Tilan antaminen oppilaan tehdä ja oivaltaa itse
- Oppilaan pärjäämisen seuranta

Vältä:

- Äänekästä keskustelua opetuksen aikana
- Oppilaan opastamista tunnin aikana eri tavalla kuin opettaja

Muista, että hiiri on asiakkaan, ei tuutorin työväline!

Lopputulos:

Tuutorointi kuten opetuskin on antamista ja sen pitäisi saada aikaan hyvä mieli sekä antajalle että saajalle.

Kotituutorien ensimmäinen koulutus järjestettiin keväällä 2003. Silloin 12 peruskoulutuksen saanutta tuutoria erikoistui ohjaamaan Mukanetin jäseniä heidän kotonaan.

Kotituutoroinnin ohjeet

Yleiset:

- Mielellään kaksi tuutoria käynnillä, ainakin uusiin paikkoihin
- Ilmoita selkeästi Mukanetin ehdot (jäsenyys ja maksukäytäntö)
- Hoida tehtävä ripeästi eteenpäin tilauksen tultua
- Sitoudu kotituutoritehtävääsi
- Selvitä ongelmaa etukäteen ja ota mukaan tarvittavat ohjelmat/työvälineet.
Näin vältetään turhat lisäkäynnit
- Tehtävän aloittanut kotituutori hoitaa asian valmiiksi myös tarvittaessa jatkokäynnein
- Raportoi kahden kuukauden välein Access-tietokantaan

Toiminta asiakkaan kotona ja tehtävän suoritus:

- Asiallinen ja korrekki käytös
- Yritä pysyä aikataulussa (kaksi tuntia/käynti)
- Anna asiakkaalle selvät ohjeet jatkotoimenpiteistä, ellet onnistu korjaamaan ongelmaa
- Asiakas päättää, mitä koneelta poistetaan ja mitä sinne lisätään. Varo tekemästä omia ratkaisuja
- Muista vaitiolovelvollisuus
- Muista myös, että tuutorina annat osaamisesi asiakkaan käyttöön, mutta sinun ei tarvitse olla ammattilainen.

MukaSurffi

Mukanetin oman nettipisteen, MukaSurffin avaaminen toukokuussa 2001 muutti tuutoreiden toiminnan monipuolisemmaksi. Sen olemassaolon aikana on seurattu tietotekniikan kehitystä ja käyttöjärjestelmien vaihtumista asiakkaiden tottumuksia myötäillen. MukaSurffissa otetaan vastaan myös kursseille ilmoittautumiset.

Mukanetin tuutorit opastavat myös muissa nettipisteissä Tampereen alueella ja muutamissa naapurikunnissakin. Vuoden 2017 lopussa nettipisteitä oli MukaSurffin lisäksi 14.

Nettipistetutoroinnin ohjeet

Tuutori avustaa ja ohjaa asiakasta tietokoneen käytössä ja toimii kussakin nettipisteessä siellä määrättyjen ohjeiden mukaisesti.

Hän huolehtii, että nettipisteessä on Mukanetin esitteitä saatavilla ja tiedote siitä, milloin Mukanetin tuutorit opastavat siellä.

- Tuleva asiakas huomataan heti ja toivotetaan ystävällisesti tervetulleeksi.
- Tuutori kuuntelee huolellisesti asiakkaan toiveet.
- Tuutori määrittelee avun tarpeen ja ohjaa asiakkaan koneelle.
- Pysytään asiassa.
- Tuutorit eivät puutu toisen tuutorin ohjaukseen kuin pyydettyäessä (asiakkaan ehdoilla).
- Asiakkaalle esitellään jatkomahdollisuudet.
- Asiakas toivotetaan uudelleen tervetulleeksi.
- Muista, että olet Mukanetin käyntikortti ja markkinoija.

2. LUKIJALLE

Mukanetin tuutoritoimintaa on nyt ollut vuodesta 2001 lähtien. Tänä aikana tuutorit ovat kokeneet pääasiassa onnistumisen iloa saadessaan opastaa seniori-ikäisiä tietokoneen käytössä arkielämän helpottajana. Mutta negatiivisiakin kokemuksia tietysti on, sehän kuuluu elämään. Aina ei kaikessa voi onnistua eikä voi olla kaikille mieliksi, vaikka parhaansa yrittää.

Vuosien varrella tietotekniikan kehitys on muuttanut tuutorien toimintaa vaativammaksi. On edetty alkeistiedon opettelusta kehittyneempään ja monipuolisempaan tietotekniikkaan. Se on myös asettanut tuutoreille lisähaasteita oman osaamistason ylläpitämisessä. Tuutorien perus- ja täydennyskoulutus on jatkunut koko ajan RAY:n tuella.

Tuutorien tehtävät ovat muutenkin lisääntyneet ja monipuolistuneet vuosien aikana. Mukaan ovat tulleet mm. hallitustyöskentely, kirjanpidon, rahastonhoitajan ja jäsenrekisterinpitäjän sekä ryhmävastaavien tehtävät, erilaiset työryhmät, kuten kotisivu-, koulutussuunnittelu-, tiedotus-, virkistys- ja messutyöryhmä sekä sosiaalisen tilinpidon työryhmä. Lisäksi on aloitettu omassa nettipisteessä, MukaSurffissa, tuutorien ohjatut opastukset jäsenille eri aiheista.

Kännykän käytön opastus aloitettiin vuonna 2004 MukaSurffissa kerran viikossa sekä muutamissa nettipisteissä. Pyydettyäessä kännykkätuutorit ovat käyneet opastamassa myös joissakin yhdistyksissä sovittuna aikana.

Kiitän tuutoreita, jotka ovat muistelleet niitä ruusuja ja risuja, joita matkan varrella on saatu tästä mielenkiintoisesta vapaaehtoistyöstä. Niitä päätettiin nyt kirjata muistiin. Kiitän myös tuutorikollegani Sirkka Nymania tekstin oikeinkirjoituksen tarkistamisesta sekä Eija-Riittaa suuresta avusta kirjan kuvituksessa ym. Ilman hänen apuaan ei näiden muisteluiden kokoaminen olisi ollut mahdollista.

Tampereella 2017

Anja Salovaara
muistelujen kokooja

3. TUUTORIKURSSIT

I tuutorikurssi pidettiin 15.2. – 5.4.2001, jolloin koulutettiin 23 henkilöä. Kurssin osanottajista 14 jatkoi tuutoreina: Arja Aulamo-Kokkola, Anni Kallio, Rauno Kinnunen, Sylvi Kinnunen, Liisa Kuusisto, Pekka Lehtinen, Olli Lähteenmäki, Sirkka Roiha, Seppo Saari, Maija-Liisa Ström, Kaarina Tammilehto, Marja-Liisa Turunen, Matti Vallinoja ja Tuulikki Viitaniemi. Heistä on vielä toiminnassa mukana kaksi henkilöä (2017).

II kurssi pidettiin 25.10.- 22.11.2001, jolloin koulutettiin 17 uutta tuutoria. Heistä 10 jatkoi tuutoreina: Viljo Haapanen, Altti Heinonen, Rauno Kinnunen, Sylvi Kinnunen, Antero Koivisto, Kyllikki Lähteenmäki, Olli Lähteenmäki, Ilpo Palonperä, Anja Pitkänen ja Laila Raskangas. Tästä kurssista kolme toimii vielä tuutoreina (2017).

III kurssi oli 6.11.- 11.12.2002, jolloin koulutettiin 21 uutta tuutoria, joista neljä on vielä mukana toiminnassa (2017). Tuutoreiksi jäi silloin 19 henkilöä: Eliina Halme, Anni Helminen, Ensio Jortikka, Eero Kahrola, Juhani Köykkä, Eero Laamanen, Helga Lappalainen, Kalle Lehtonen, Liisa Louhivuori, Anneli Luoma, Mari Mansikkamäki, Leila Pitkäniemi, Maija-Liisa Salo, Anja Salovaara, Kauko Savolainen, Anja Suhonen, Katri Tanskanen, Birgit Vevari ja Pirkko Viitanen.

IV kurssi pidettiin 5.11. – 13.11.2003, jolloin koulutettiin 12 henkilöä: Ritva Alila, Veikko Heikkilä, Eva-Liisa Kallio, Annele Kinnunen, Heikki Kulmala, Pertti Lahti, Risto Leppänen, Aila Mäki, Seija Saarinen ja Antti Vehkalahti. Heistä kaksi on vielä toiminnassa mukana (2017).

V kurssi pidettiin 6.9. – 18.10.2005, jolloin koulutettiin 11 henkilöä: Ansa Hautala, Seppo Häyhänen, Esko Kuusela, Eija Lehtimäki, Kalle Maunu, Matti Mikkola, Anneli Moisio, Seppo Nieminen, Risto Pelttari, Mirja Saari ja Riitta Virtasalmi. Tästä kurssista neljä tuutoria on vielä toiminnassa mukana (2017).

VI kurssi pidettiin 4.12.2006 – 31.1.2007, jolloin koulutettiin 14 uutta tuutoria: Tamara Bljumbfeld, Pirjo Hallamaa, Seija Heinonen-Hyytiäinen, Sirpa Keinänen, Kauko Kivelä, Aire Liuskanto, Harri Miettinen, Ljudmila Milkova, Raili Pöllänen, Aleksei Ryntty, Martti Röyskö, Aila Salmi, Mauri Vanhatalo ja Paula Villa. Heistä kymmenen jatkoi tuutorina ja tästä kurssista viisi tuutoria on vielä mukana toiminnassa (2017).

VII kurssi pidettiin 30.9. – 23.10.2008, jolloin koulutettiin 8 henkilöä: Tuula Hakala, Arvi Koskinen, Marja Leena Männistö, Sirkka Nyman, Kirsi Röyskö, Irma Sallinen, Matti Siltanen ja Pasi Viitanen. Heistä viisi on vielä toiminnassa mukana (2017).

VIII kurssi pidettiin 15.3. – 25.3.2010, jolloin koulutettiin 10 henkilöä. Koulutuksessa olivat: Outi Aronen, Veera Penttinen, Marja Pärrä, Hannu Rajala, Eila-Maija Reijola, Seppo Saarinen, Kari Sorvoja, Hans Södergård, Tapio Tamminen ja Kirsti Välimäki. Heistä neljä on vielä tuutoreina (2017).

IX kurssi pidettiin 7.11. – 17.11.2011, jolloin koulutettiin 14 henkilöä. Koulutuksessa olivat Rita Back, Maire Heikkinen, Risto Holopainen, Timo Ilkka, Pekka Ilomäki, Jorma Laakso, Riitta Nurminen, Jukka Ollikkala, Anita Pippuri, Airi Varis, Katri Viikari, Airi Viitanen, Jouko Viitanen ja Lilli Åström. Heistä kahdeksan on vielä tuutoreina (2017).

X kurssi pidettiin 4.11. – 14.11.2013, jolloin koulutettiin 15 henkilöä. Koulutuksessa olivat Antti Forsberg, Terttu Härkönen, Aulikki Kalliolahti, Keijo Korkeavuori, Meeri Kuparinen, Pekka Lahti, Juhani Laikola, Sirpa Lainela, Anneli Lind, Pekka Lindholm, Tuula Pulkkinen, Hely Raivola, Pertti Raivola, Markku Rannikko ja Seppo Suonperä. Heistä 11 on vielä tuutoreina (2017).

XI kurssi pidettiin 30.3. – 22.4.2015, jolloin koulutettiin 13 henkilöä. Koulutuksessa olivat Pekka Ala-Kapee, Pertti Havunen, Olli Hämäläinen, Eero Korhonen, Timo Lantta, Matti Ojala, Pertti Palo, Jouko Pitkäaho, Sirkka Pitkäaho, Jouko Pyysalo, Anni Saari, Juha Salonen ja Eero Valento. Kaikki 13 ovat vielä tuutoreina (2017).

XII kurssi pidettiin 24.10.- 10.11.2016, jolloin koulutettiin 16 henkilöä. Koulutuksessa mukana olivat Reijo Gratseff, Helena Haataja, Tuija Hautaviita, Helinä Honkasalo, Pirjo Koivula, Kari Kulmala, Jorma Laakso, Heli Lehtonen, Juhani Lindell, Anita Linström, Heli Ojaniemi, Kirsti Ollila, Seppo Pohja, Tuija Sillanpää, Tiina Thil ja Helmi Untinen. Heistä 15 on mukana tuutoreina (2017).

Vuoden 2017 keväällä mukaan toimintaan on tullut vielä viisi muuta henkilöä ilman peruskoulutusta.

Vuonna 2016 muutettiin tuutorikoulutusta niin, että mukaan otettiin halukkaita harjoittelemaan yhdistyksen omaan opastuspisteeseen MukaSurffiin. Uudet henkilöt harjoittelevat ja tutustuvat toimintaan jo useita vuosia toimineiden tuutoreiden opastuksella. Heille järjestetään peruskoulutus myöhemmin.

4. TUUTORI VOIMAVARA JA INNOSTUKSEN LUOJA

”Mukanetti on taipuisa puu, jonka lehdistön muodostaa voimauttavat ja värikkäät tuutorilehdet”

Lähes seitsemäntoista vuoden yhteistyö vapaaehtoisten tuutoreiden kanssa on opettanut minulle paljon yhteistyön voimasta ja vaikutuksesta. Työpäivät eivät koskaan ole olleet ”tylsii”.

Vuosien varrella tuutoritoiminta on muuttunut, mutta sama päämäärä vapaaehtoistoiminnalle ja siihen liittyviin tavoitteisiin on säilynyt. Mukaan toimintaan tulee edelleen ”hyvät tyypit”, joilla on pyyteetön halu neuvoa ja ohjata ikäihmisiä tietotekniikan saloihin. Siinä samassa tietysti oppii itse ja pitää itsensä ajan tasalla digitaalisessa muutoksessa.

Tuutoritoiminta alkoi vuoden 2001 alussa hyvin pienimuotoisesti. Yksi vapaaehtoinen halusi jäädä auttamaan minua vanhojen pöytätietokoneiden kunnostamisessa. Koneet puhdistettiin ja niihin asennettiin modeemit. Näin saatiin muutama vanha, mutta ihan käyttökelpoinen tietokone ikäihmisten surffailukäyttöön. Internet ja etenkin sähköpostin käyttö oli tärkeimpiä opiskeltavia asioita. Sähköpostin opiskelu taisi saattaa silloisen yhdistyksen puheenjohtajamme ja kurssilla olleen herrasmiehen vihille asti.

Vuoden lopulla vapaaehtoisia tuutoreita olikin sitten jo yli 20. Ensimmäiset toimintavuodet tuutorit opastivat ikäihmisiä atk-kursseilla, jotka suunniteltiin erityisesti senioreille ja heidän tarpeilleen. Tuutorit saivat työnimekseen kurssituutorit, joka nimike meillä on edelleen käytössä.

Tuutoritoiminnan laajetessa syntyi uusia toimintamuotoja: kotituutorit, nettipistetuutorit, kännykkätuutorit, digineuvojat ja myöhemmin surffi-assistentit. Kotituutorit alkoivat toimia jo vuonna 2001. Jäsenet saivat tilata opastusta ja apua kotiinsa. Kotituutoritoiminta on huomattavasti hiljentynyt kannettavien tietokoneiden ja tablettien tultua markkinoille.

Tuutorit ovat olleet ja ovat mukana lähes kaikessa yhdistyksen toiminnassa myös erilaisissa työryhmissä. Tuutoritoiminnasta on kerätty palautetta alusta saakka. Palaute on ollut hyvää ja tuutoreiden apua tarvitaan tietotekniikan oppimisessa.

Keväällä 2017
Eija-Riitta Kortesuoma
toiminnanjohtaja

5. TUUTORIT MUISTELEVAT

ENSIMMÄISEN TUUTORIKURSSIN OPPILAS KAARINA TAMMILEHTO MUISTELEE

Osallistuin Heikki Pettilän ATK-opetukseen jo ennen Mukanetin perustamista. Kävin Mummon kammarissa, Ylöjärvellä ja Yliopistolla, jossa osallistuin hänen pitämäänsä ATK-kurssiin 7.2.1999. Mukanetin perustava kokous pidettiin maaliskuussa 2000 ja olen perustajajäsen. Olen toiminut myös Mukanetin varatilintarkastajana, hallituksen jäsenenä sekä rahastonhoitajana.

Osallistuin ensimmäiseen tuutorikoulutukseen, joka alkoi 8.3.2001 ATK-opiston tiloissa. Meitä oli yhteensä 21 opiskelijaa. Pääosan kurssilaisista muodostivat henkilöt, jotka olivat käyneet jo useita Mukanetin kursseja. Itse osallistuin kurssille osaksi itsekkäistäkin syistä: Tietotekniikka kiinnosti minua erikoisesti ja halusin lisätä ATK-tuntemustani. Toinen syy oli uteliaisuuteni ohjaajana toimimiseen. Tietysti halusin myös auttaa ikäihmisiä ylittämään kynnyksen ATK:n oppimisessa. Yksi tärkeä tuutorin tehtävä onkin hälventää ennakkoluuloja ja luoda uusia, positiivisia asenteita tietokonetta kohtaan. Ohjaajina toimivat apulaisrehtori Taina Törmä Tampereen Työväenopistosta ja suunnittelija Kai Kiviranta Tampereen kesäyliopistosta.

Kurssilla jouduttiin vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Minkälainen on mielestäni hyvä tuutori/opettaja?
2. Mikä on ollut mielestäni haastavinta/vaikeinta oppimisessa?
3. Hyvän tuutorin ominaisuudet?
4. Hyvän oppijan ominaisuudet?
5. Mistä toivot saavasi tukea toimiessasi tuutorina – ja miten?
6. Noihin kysymyksiin vastaamalla joutui pakostakin ajattelemaan, mikä meitä tuutorina odottaa.

Loput neljä kurssi-iltaa käsittelivät tietoja tietotekniikan teoriasta ja etenkin käytännön ohjausharjoittelua tuutorina olosta. Kouluttajana toimi DI Heikki Pettilä.

Kurssin käytyäni toimin Mukanetin kursseilla avustajana. Päivystin MukaSurfissa, avustin Netti-Nyssen senioritilaisuuksissa sekä olin yksi ohjaaja Viola-kodissa sijaitsevassa nettipisteessä.

Viola-kodissa oli vain muutamia henkilöitä, jotka käyttivät silloin nettipistettä hyväkseen. Sähköposti oli tärkeä yhteydenpitoväline kauempana oleviin sukulaisiin. Näissä tarvittiinkin hyvin paljon tuutorin apua.

Netti-Nyssessä olin tuutorina muutaman kerran. Se oli siitä mielenkiintoinen paikka, että sinne saattoi kadulta satunnaisesti poiketa henkilö, jolla ei ollut aikomustakaan tulla käyttämään tietokonetta.

Muistan erään pariskunnan, jossa rouva tuli rohkeasti koneelle, jota hän osasi jonkun verran käyttääkin. Sain aviomiehenkin houkutelluksi toisen koneen ääreen. Kysyin häneltä, mistä hän olisi erikoisesti kiinnostunut. Hän mainitsi kiinnostuksensa kohteeksi urheilun ja erikoisesti koripallon. Lopputulos oli se, että mies seikkaili erilaisilla koripalloa käsittelevillä sivuilla ja löysi lopuksi lapsenlapsensa kuvan erään seuran koripalloilijoiden joukosta. Uskon, että saimme jatkossa uuden tietokoneen ystävän.

Syyskesällä ja syksyllä vuonna 2002 olin tuutorina myös Hervannassa Kulmanetissä, jossa oli käytettävissä vajaa kymmenen konetta. Kaikki koneet olivat heti käytössä ovien auettua. Siellä toimi itseohjautuva kuri hyvin. Jos uusi henkilö tuli huoneeseen ja kaikki koneet olivat käytössä, toiset pitivät huolen siitä, että ensimmäiseksi tullut luovutti koneen tulijalle. Henkilöille, jotka vasta harjoittelivat, piti varata ohjaajan aikaa noin 20 minuuttia. Tätä oli vaikea noudattaa, sillä useimmat tarvitsivat apua vähän väliä. Sielläkin henkilöt käyttivät enimmäkseen sähköpostiohjelmaa. Usein jouduttiin avaamaan uusi sähköposti, kun henkilö oli unohtanut salasansa. Kulmanetissä henkilöt olivat hyvin kiinnostuneita yhteiskunnasta. Useat ottivat yhteyttä sähköpostin välityksellä kansanedustajiin ja kaupunginvaltuuston jäseniin.

Useilla eri kursseilla olin myös tuutorina: peruskursseilla, Excelin kursseilla ja kuvankäsittelykursseilla. Kokemukset näistä olivat hyvin samantapaisia. Jokaisella kurssilla oli hyvin eritasoisia oppilaita. Aluksi tuutori seurasi eri oppilailta kysytyjä kokemuksia kurssin aihealueista. Vastausten perusteella saattoi jo alustavasti kartoittaa henkilöt, jotka ehkä tarvitsivat enemmän opastusta. Emme enää käyneet jokaisen oppilaan luona, paitsi ehkä alkeiskurssilla. Oppilas nosti kätensä ylös tarvitessaan ohjaajan apua. Kokemukseni oli, että yleensä pyydettiin rohkeasti apua, jos sitä tarvittiin.

On itsestään selvää, että pystyäkseen ohjaamaan toisia, tuutorin oli pidettävä huolta omasta opiskelustaan. Osallistuin Mukanetin järjestämiin koulutustilaisuuksiin usean vuoden aikana. Todistuksia löytyy kaikkiaan 16 kappaletta eri kursseilta. Merkittävien saavutukseni omasta mielestäni oli osallistuminen Tietokoneen käyttäjän A-ajokortti-tutkintoon, jonka suoritin muutaman muun opiskelijan kanssa keväällä 2006. Heikki Pettilä piti hyvin tärkeänä, että otamme suorituksestamme myös virallisen todistuksen.

Mukanetin nettipisteessä, MukaSurffissa, pääasiallinen tuutorin työ oli vastata puhelimeen. Puhelimessa tiedusteltiin erilaisia kursseja koskevia kysymyksiä ja otettiin vastaan kurssille pyrkivien tietoja. Työpäivän päättyessä kirjattiin käsin ylös kurssiohjelmissa tapahtuneet muutokset. En muista tilannetta, jolloin aikamani MukaSurffiin olisi tullut henkilö, joka ei olisi ollenkaan osannut käyttää tietokonetta. Yleensä ihmiset tulivat katsomaan omia sähköpostejaan ja lähettämään niitä. Jotkut

tulivat MukaSurffiin harjoittelemaan kuvankäsittelyohjelmaa ja tekemään kirjallisia töitä. Näissä usein tarvittiin tuutorin opastusta.

Jäin pois tuutorin tehtävistä 2000-luvun loppupuolella. Nykyisin osallistun toimintaan vain jäsenenä. Seuraan Facebookin välityksellä lapsenlasteni ja heidän perheittensä toimintoja. Excel on tärkeä edelleen kirjanpito tehtävissäni ja Wordia käytän ahkerasti. Valokuvia otan nykyisin melkein aina kännykällä, vaikka omistan melko hyvän kamerankin. Valokuvien käsittely ja kuvakirjojen teko onnistuu myös edelleen.

Olen kiitollinen kaikista niistä vuosista, jolloin sain olla aktiivisesti mukana Mukanetin toiminnassa. Sieltä sain muutamia hyviä ystäviä, joiden kanssa tapaamme jatkuvasti. Tietokonetta käytän edelleen päivittäin.

Kaarina Tammilehto

I tuutorikurssi 15.2.2001 - 5.4.2001

MAIJA-LIISA STRÖMIN MUISTOJA

Vertaisohjaus tuntui heti alusta alkaen minulle sopivaksi toimintamuodoksi. Tietotekniikka antoi aivan uusia mahdollisuuksia vapaa-ajan hyödyksi ja huviksi. Niihin oli hauska tutustuttaa myös ikätoverit. Minua viehätti myös se, että me seniorit tuimme toisiamme näissä uusissa asioissa, eikä aina tarvinnut vaivata kiireisiä lapsia tai lastenlapsia. Vertaisohjaajana oli opittava paljon uusia ja hyödyllisiä tietoteknisiä taitoja ja uudenlaista suhtautumista luokassa oloon opettajan apuna ja ikätovereiden ohjaamiseen.

Tuutoriryhmämme alkoi heti lisätä osaamistaan, opiskelemalla keskenämme tietokoneen ajokorttia varten. Tämä tiivisti ryhmäämme ja ohjelmat tulivat tutuiksi. Olihan se jännittävää osallistua vielä siinä iässä kunnon kokeisiin.

Asun Hervannassa ja sinne oli saatu EU:n rahaa kaupunginosan kehittämistä varten. Projektilla oli käytössään vanha pankkisali ja siellä 4 tietokonetta, joita paikalliset saivat käyttää. Menin tiedustelemaan ikäihmisten osallistumista toimintaan ja mahdollista ohjaamisen tarvetta. Keskustelun tuloksena aloitimme kerran viikossa parin tunnin ajan varaamisen yli 60-vuotiaille ja Mukanetin tuutorit olivat paikalla ohjaamassa tietokoneen käyttöä.

Kun projekti päättyi ja Hervannan kirjasto sai tietotorin, huolehdimme toiminnan jatkumisesta hyvin varustetulla tietotorilla, jossa on 10 konetta. Mukanetti on nyt toiminut Hervannan tietotorilla ohjaamassa senioreita yli kymmenen vuotta. Se on toiminut hyvin

kirjaston henkilökunnan tukemana ja tukena. Paikalla on 7 – 17 senioria, keskiarvo on n. 10 kävijää kolmen tunnin aikana, keskiviikkoisin.

Olen koko ajan ollut Hervannassa tuutorina. Alussa oli useita kävijöitä, jotka kertoivat siirtyneensä eläkkeelle, kun eivät uskoneet oppivansa tietokoneen käyttöä. Siltä ajalta muistan myös useita aktiivisia kansalaisia, jotka sähköpostin käytön opittuaan, pitivät yhteyttä kansanedustajiin ja Tampereen kaupungin luottamusmiehiin. Tietokonetaidot olivat vielä silloin harvinaisia ja oppimisen ilo oli aina läsnä. Lähettää ja saada sähköpostia esim. New Yorkista, lapsenlapselta, oli ihmeellinen asia. Tosin eräs mummo sanoi lopettavansa sähköpostin käytön, koska ei enää kuule lapsen tai lapsenlapsen ääntä. Puhe välittää paljon enemmän informaatiota kuin kirjoitus. Nykyään tietokoneen käyttö ei enää ole niin ihmeellistä, mutta tiedon haku ja asioiminen verkossa on tullut tärkeäksi.

KÄNNYKÄN KÄYTÖN OHJAUSTA

Matkapuhelimien käytön yleistyttyä niiden käyttöön kaivattiin neuvontaa. Mukanetin toiminta oli vilkastunut ja tuntui mahdottomalta sisällyttää vielä tämä alue mukaan. Ehdotin kuitenkin toiselle tuutorille, Maija-Liisa Salolle kännykän ohjauksen aloittamista tuutoreiden vastuulla olevana toimintana. Katsoimme, että toiminnanjohtaja ei ehtisi tähän paneutua. Maija-Liisa Salo suostui vastuulliseksi asian organisoijana. Saimme 5–6 innokasta tuutoria aloittamaan toiminnan.

Matkapuhelimen käyttöön ei ollut saatavissa opetusta. Aluksi opettelimme puhelimen toimintaa toinen toistemme puhelimesta. Muutamat puhelinten myyjät suostuivat antamaan meille ohjausta, mutta eivät katsoneet sen opastuksen kuuluvan heille. Opastus alkoi Mukanetin tiloissa parina päivänä viikossa. Varsin nopeasti se vakiintui kerran viikossa tapahtuvaksi ohjaukseksi. Rupesimme myös pyynnöstä käymään yhdistysten tilaisuuksissa isompana ryhmänä ohjaamassa heidän jäseniään. Alussa ohjaus oli helpompaa, useimmilla asiakkailla oli Nokian peruspuhelin, jossa puhelimen lisäksi oli tekstiviestimahdollisuus. Näillä puhelimilla oli seikkaperäiset käyttöohjeet. Vähitellen puhelimet saivat uusia ominaisuuksia ja laitteen toimiminen puhelimenä tuli ongelmaksi. Eräänkin laitteen soittaminen ja puheluun vastaaminen selostettiin ohjekirjan sivulla 54! Ohjekirjojen tekstit ovatkin oma ongelmansa. Tuutorina niitä oppi arvaamalla lukemaan, mutta käyttäjille ne eivät tahdo aueta.

Tällä hetkellä, tullaan hakemaan ohjausta seniori- ja älypuhelinten käyttöön. Puhelinten käyttöjärjestelmiä ja sovellutuksia on aivan lukematon määrä. Kukin tuutori on pyrkinyt tutustumaan 2 - 4 käyttöjärjestelmään ja niiden sovellutuksiin. Valmistajat tuottavat kuitenkin vuodessa uusia versioita puhelimiin joten kaikkiin perehtyminen on mahdotonta. Tässä ehkä vertaisohjaaja on nimitykseltään paras. Puhelimeen perehdytään ohjattavan kanssa yhdessä ja yhdessä löydetään myös toimiva tapa.

MUKANETIN HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJANA

Maaliskuussa 2002 kevätkokouksessa minut valittiin Mukanetin hallituksen puheenjohtajaksi. Puheenjohtajakauteni aikana Tampereen kaupunki mm. käynnisti vuosina 2001 - 2005 eTampere-ohjelman. Se oli kaupungin toteuttama projekti, jonka yhtenä tarkoituksena oli perehdyttää kuntalaiset tietoyhteiskunnan palvelujen käyttöön. eTampere-projektin merkitys oli Mukanetille tavattoman suuri ja tällä rahoituksella päästiin erinomaiseen alkuun. Puheenjohtajan oli osallistuttava moniin info- ja keskustelutilaisuuksiin, myös eTampereen järjestämiin. Vähitellen senioreitten opetus sai arvostusta ja Mukanettikin sai tietokoneita ja tulostimia eTampere-projektista.

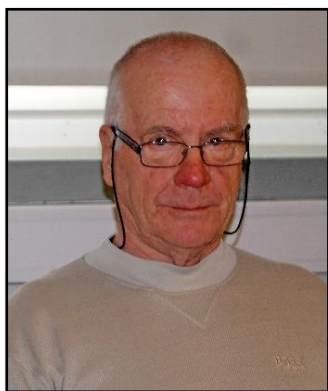
eTampereen yhteyksien kautta Mukanetti pääsi kiinni myös kansainväliseen toimintaan. Vuonna 2002 yhdistys mm. osallistui International Association of Educating Cities eli IAEC:n konferenssiin ja otti vieraita vastaan Sorinkadulla.

Vuonna 2007 vierailin Euroopan Unionin alueiden komitean valiokunnan kokouksessa Bolzanossa Italiassa. Siellä esiteltiin kansainväliselle kokousväelle Mukanetin toimintaa hyvänä käytännön esimerkkinä. Käynti onnistui hienosti ja saatu palaute oli todella kiittävää. Puheenjohtajakauteni päättyi vuonna 2009, eli sitä kesti seitsemän vuotta.

Maija-Liisa Ström

I tuutorikurssi 15.2 – 5.4.2001

ANTERO KOVISTO MUISTELEE

Alkuvuosina MukaSurffissa työt olivat helpompia ja niistä selvisi mukavasti. Yksi tai kaksi tuutoria hoiteli MukaSurffin tilaukset, kurssi-ilmoitukset ja asiakkaiden työt, eivätkä ne ns. ”käyneet hermoille”. Mutta työt ovat vähitellen muuttuneet ja ovat lähes ammattilastasoisia, esim. erilaiset asennukset, jotka kuuluisivat aivan muualle.

MukaSurffissa on nykyisin asennuksia, imurointeja, valokuvaohjelmien asennusta ja opastusta, pankkipalveluiden opastusta, kadonneiden salasanojen etsintää ja paljon muuta. Mutta on myös opastusta aivan tietokoneen käytön alkeista ja sehän olisi meidän päätehtävämme. On myös sellaisia asiakkaita, jotka tulevat vanhan koneen kanssa, jonka lapset ovat poistaneet käytöstä ja se pitäisi saada kuntoon. Lapsia ei voi häiritä, kun asuvat kaukana tai ovat kiireisiä, vaikka olisivat alan ammattilaisia.

Tietokoneiden rinnalle ovat nyt tulleet tabletit, joiden käyttöjärjestelminä yleisimmin on joko Android tai iOS. Työmäärä MukaSurffissa on kasvanut, vaikka nyt on kahden päivystäjän lisäksi myös ”surffiassistentti”. Asiakkaita käy tasaisena virtana päivittäin 8-16, toisinaan enemmänkin ja asiat ovat joskus kovin monimutkaisia.

Alkuaikojen kotituutorointia

Jossain vaiheessa Heikki Pettilä ja Eija-Riitta Kortesuoma alkoivat kysellä, alkaisimmeko Lehtisen Pekan kanssa tehdä kotituutorin töitä. Seuraava yö menikin sitä tuumatessa, jonka jälkeen ilmoitin, että yritetään sitäkin. Heikki selvitti työnkuvaa. Hän oli saanut idean kotituutoreista, kun joku asiakas oli kertonut, ettei osaa tehdä koneelleen mitään, kun siinä on jotakin ongelmaa. Lämpäreitä ei silloin vielä ollut. Heikki ilmoitti, että Mukanetista saa kyllä apua kotiinkin. Näin se kotituutorointi alkoi. Meillä oli ”harjoittelupaja” opiston luokkatilan seinällä. Siellä opeteltiin Eija-Riitan opastaessa.

Kun ensimmäinen kotituutoritilaus tuli, aiheutti se vähän jännitystä. Se oli sähköpostin asennus, mutta onnistui hyvin ja ”päivä oli pelastettu”.

Seuraava työ oli Microsoft Officen asennus. Windows 98 päivitykseen menikin paljon aikaa, mutta tuutorointikohteessa palvelu oli hyvää, tarjolla oli kalakeittoa ja välillä kahvia ja nisua. Nettiyhteydet olivat siihen aikaan toista luokkaa kuin nykyisin. Käytettiin puhelinmodeemiyhteyksiä 252 Mb/s, kun nykyiset alkavat olla yli 1 Gb/s.

Näin me jatkoimme Pekan kanssa yhteistyötä pitkän aikaa. Jossain vaiheessa saimme uudet työparit ja nyt kotituutoritöitä on tehty jo yli 14 vuotta.

Alkuaikoina sattui outo tapaus, kun menimme kotikäynnille, jossa kyseessä oli monitoimitulostimen asennus. Saavuttuamme paikalle näimme, että tulostin oli nätisti laatikosta purettuna lattialla. Luettuamme ohjeet aloitimme asennuksen. Ajaessamme asennuslevyä, rouva kyseli yhtä sun toista siitä, miten se tulostaa. Kun aloimme opastaa, hän ilmoitti yhtäkkiä: ”Asennus seis! Katsokaa taaksenne - siellä on mieheni kuva.” Siellä oli kyllä miehen kuva ja rouva sanoi hänen kuolleen 10 vuotta sitten, mutta mies ilmoitti nyt, että työ on lopetettava. Kysyin, saisimmeko kuitenkin koettaa tulostaa, jos hän antaisi luvan. Sain kokeilla ja kone tulosti. Mutta asennustyö oli purettava pois, koska herra seinällä määräsi niin. Saatiin palkkio ja poistuttiin, mutta olimme täysin ymmällämme.

Eräässä työtilauksessa osoite oli väärin. Talon numero ja rappu oli kyllä oikein, mutta asunnon numero väärä. Rapussa asui kaksi samannimistä henkilöä, toinen kolmannessa ja toinen toisessa kerroksessa. Menin väärälle ovelle ja näky oli aika ”hemaiseva”. Jatkoin välittömästi toiseen kerrokseen oikean henkilön luo.

On tietysti sattunut kaikenlaisia kummalluuksia vuosien aikana, mutta isoilta virheiltilä on kuitenkin vältytty. Asiakkaat ovat olleet suurimmaksi osaksi asiallisia ja mukavia ja ovat pyytäneet toistekin käymään.

Antero Koivisto

II tuutorikurssi 25.10. – 22.11.2001

SURFFI-ASSISTENTTI SELITTÄÄ

Ensikosketukseni tietokoneeseen sain viimeisinä vuosina työpaikallani, jossa istuin laittamassa Excel-taulukon yhteen sarakkeeseen numeroita allekkain entinen pallohiiri väärinpäin vasemmassa kädessä. Oikean käden etusormella pyöritin palloa, jotta pääsin taas yhden solun alaspäin.

Varsinaisen ensimmäisen tietokonekurssin kävin Mukanetissa tammikuussa 2001. Silloin kurssija piti Heikki Pettilä ja olen sitä mieltä, että hän jo silloin opetti minulle kaiken tietämisen arvoisen. Nyt osaan asentaa ohjelmia, ajaa haittaohjelmia ja ostaa netistä vaikka mitä. Tämä varmaan osoittaa, että ihminen ei koskaan ole liian vanha oppimaan.

Päivystin Mukanetin nettipisteessä, MukaSurffissa jo Sorinkadulla Anneli Luoman parina. Kurssituutorina olen ollut monilla kursseilla ja myös Sampolan tietotorilla silloin, kun siellä vielä oli Mukanetin tuutorien ohjausta.

Kannettavien tietokoneiden ja tablettien yleistyessä MukaSurffiin alkoi vaeltaa enemmän asiakkaita. Tuutoria ei enää tarvinnut tilata kotiin, kun viitenä päivänä viikossa saattoi neljän tunnin aikana tulla oman koneen kanssa saamaan apua ja opastusta MukaSurffissa.

Puhelimen kilinä kuitenkin keskeytti usein harmillisesti MukaSurffissa päivystävien tuutoreiden työn. Alkoi olla häiritsevää hypellä ohjelmien asennuksen tai sähköpostin luomisen, puhelimeen vastaamisen ja uusien saapuvien asiakkaiden välillä. Ymmärrettiin, että olisi hyvä olla olemassa jonkinlainen ”joka paikan höylä”, joka hoitaisi arkisemmat asiat, jotta päivystävät tuutorit saisivat keskittyä vain opastukseen. Niin keksittiin ja perustettiin surffi-assistentin virka.

Tämän erinomaisen viranhaltija toivottaa ensimmäisenä ystävällisesti hymyillen asiakkaat vastaan, ottaa nimikirjoituksen tilastointia varten ja ohjaa heidät tuutorin käsittelyyn tai odottelemaan omaa vuoroaan vapaalle paikalle. ”Surffisantra” tietenkin vastaa myös puhelimeen, ottaa vastaan kurssi-ilmoittautumisia, kotituutoritilauksia ja keskustelelee ongelmista, joita asiakkaat esittävät puhelimitse. Tärkeä tehtävä on myös kahvinkeitto.

Joskus sattuu, että assistentti joutuu auttamaan myös varsinaisessa tuutoroinnissa. Melkein kaikki surffi-assistentit ovat toimineet tuutoreina kursseilla, nettipisteissä tai kännykkätuutoreina. Aivan ensimmäisessä kännykkäryhmässä olin minäkin mukana.

Aika hyvä neuvo sekä oppilaille että opettajille saattaisi olla: Älä koskaan kasva niin isoksi, ettetkö voisi esittää kysymyksiä. Älä koskaan tiedä niin paljon, ettetkö voisi oppia jotain uutta. (Og Mandino)

Laíla Raskangas

II tuutorikurssi 25.10. – 22.11.2011

KOTITUUTORIN TEHTÄVIÄ NYKYISIN

Oli sovittu käynnistä asiakkaan luona, joka asui kauempana kaupungista suunnalla, missä en ollut aikaisemmin käynyt. Varmistelimme aikataulua vielä tekstiviestein, millä bussilla pääsee ja missä jäädään pois. Latasin kännykkääni Tampereen bussitutkan, jonka avulla oli helppo seurata bussin reittiä kyseiseen osoitteeseen. Bussipysäkillä minua oltiin vastassa ja siitä jatkoimme yhdessä matkaa. Minulle esiteltiin viihtyisä koti ja istuimme "potilaan" viereen. Kysymyksessä oli pöytäkone, jossa oli järjestelmänä Windows 7. Tällä kerralla ei ollut kovin suuria ongelmia, mutta usein pienemmätkin aiheuttavat harmaita hiuksia, kun ei tiedä, mistä on kysymys. Diagnoosi on kuitenkin tehtävä ja ongelmat ratkaistava.

Tarkastin alkajaisiksi, että virustorjunta oli kunnossa, sen jälkeen mahdolliset ohjelmistoriirit sekä päivitykset. Avastin virustorjunta oli kunnossa, mutta Zonealarmin eräät APN-ilmoitukset olivat häirinneet. Ne korjaantuivat poistamalla turhia ohjelmalisukkeita, joita oli livahtanut asennusten mukana. Javan poistin myös turhana. Microsoft Office ilmoitteli päivityksistään, samoin pilvipalvelu Dropbox katsottiin läpi. Eräät AVA-kanavan ohjelmat eivät olleet näkyneet puuttuvan lisäohjelman takia. Kännykstä siirrettiin kuvia tietokoneelle. Neuvoitin tavan, mitä siinä kannattaa käyttää. Tällä kerralla johdon kanssa siirto ei toiminut, mutta onneksi muistikortti sopi lukijaan.

Gmail-sähköpostin asetuksia käytiin läpi siitä syystä, kun eräät tärkeät, pankkia koskevat postit ohjautuivat roskapostiksi. Asiakas ei kuitenkaan halunnut löysätä tiukkoja suodatinasetuksia, joten se asia jätettiin ennalleen.

Seuraavana asiana puitiin kännykkää koskevia kysymyksiä. Mietinnässä oli uuden tasokkaamman kännykän tai tabletin hankinta. Vertailtiin niiden eroja ja ominaisuuksia. Siinä yhteydessä mietimme myös, mikä operaattori ja millainen yhteys olisi paras, olisiko uusi langaton 4G, vai sisäinen mobiilikortti. Elisa oli tarjonnut viihdepakettia edullisella hinnalla, oli yrittänyt painostaa heti päättämään. On mielestäni harmillista, että asiakkaalle ei selvitetä vielääkään tarpeeksi, mitä sellainen viihde sisältää ja mihin asiakas sitoutuu.

Jatkoimme lounaalla läheisessä ravintolassa ja sen jälkeen teimme vielä pienen ympäristökierroksen bussille mentäessä.

Pirkko Vehkalahti
III tuutorikurssi 6.11 – 11.12.2002

PITKÄ JAKSO MUKANETISSA

Sattumoisin myöhäissyksyllä 2002 jaettiin Hervannan sanomat mainoslehtenä Koivistonkylään. Lehteä selatessa huomasin ilmoituksen tuutorkurssista. Soitto Eija-Riitalle ja mahduin kuin mahduinkin Heikki Pettilän kurssille, järjestyksessä kolmannelle. Heikin into tarttui ja hänen karismansa jäi pysyvästi vaikuttamaan. Ennen pitkää ymmärsin astuneeni Heikin taikapiiriin.

Tietokone oli jotenkin tuttu jo työelämästä, mutta nyt vasta tuttavuus syveni kurssi kurssilta. Atk-ajokortin tavoittelu ei kuitenkaan kuulunut haaveisiini, mutta yllättävästi se jossain vaiheessa otti tulta. Ponnistelu sitä kohti osoittautui mielekkääksi. Eija-Riitta tuki ryhmäämme ja lisäarvona syntyi ystävyys opiskelutovereihin.

Epävarmuus ja into leimasivat ensimmäisiä kertoja kurssituutorina. Kurssilaiset olivat kuitenkin ymmärtäväisiä ja avusta kiitollisia. Kokemuksen karttuessa tuutorin ote varmistui, mutta ei koskaan pelko siitä, että neuvoisi väärin. Joskus kurssilaisten kiitollisuus läikkyy yli reunojen, suklaata ja kahvipaketteja tuotiin tuutoreille.

Ymmärsin sen huojennukseksi, kun huomattiin, ettei kammottu asia ollutkaan ylivoimainen. Kurssin alussa oltiin usein arkoja ja itseluottamus nollassa, mutta Heikki muutti pian asenteen rohkeaksi. Osuvasti hän oli nimennyt peruskurssin Pelko pois-kurssiksi.

Tuutorin tehtävät lisääntyivät vähitellen. Tuli mukaan päivystystä ja ohjausta MukaSurffissa ja muissa nettipisteissä, myös puhelinohjausta. Lisäksi ilmaantui jäsenkirjeen tekoa ja osallistumista Tampereen kaupunginosien sivustoon.

Nyt irrottautuessani aktiivitoiminnasta näen selvästi, mikä on ollut antoisinta. Se on ollut erilaisten ihmisten kohtaaminen ja yhteinen ilo oivaltamisesta. Olipa kyseessä asiakkaan löytämä väylä alansa messuille ilmoittautumiseen, laskun maksu, skannaus, sähköpostin liitetiedoston lähettäminen, virustorjunnan tarkistus, valokuvien järjestäminen, tehtävän onnistuminen riemastutti. Samalla vaihdettiin usein ajatuksia maailman menosta ja kotoisimmista asioista. Ikävyydet olivat harvinaisia. Joku saattoi joskus kurssilla, hermostua ja suutahtaa, mutta leppyi seuraavaksi päiväksi. Harmillisin oli muuan herra, joka luuli MukaSurffia omaksi toimistokseen. Hän ei jäänyt vakiasiakkaaksi.

Mukanetin työyhteisö on ollut toinen upea seikka. Pääsy siihen oli mieluisaa vaiheessa, jossa varsinainen päivätyö oli jo takanapäin. Viisas järjestely oli työskentely parin kanssa, MukaSurffissa parhaimpina päivinä kolmantena mukana kotituutori. Tuki ja apu olivat silloin lähellä - siis kiitos Birgit, Laila, Mauri ja Juhani! Täydennyskoulutusta oli jatkuvasti tarjolla Miksun kurseilla niin paljon kuin mukaan ehti tai jaksoi. Viime aikoina en ole enää jaksanut, joten pilvipalvelut, tabletit ym. uutuudet ovat jääneet omaksumatta. Aika aikaa kutakin...

Heikin matkaan lähettäminen oli kovin voimia vaativa. Kaksitoista vuotta Mukanetti on kuulunut elämääni. Hämmästyneenä vaiheen pituudesta ja kiitollisena sen moninaisuudesta on nyt sopiva hetki vanhan tuutorin alkaa hyvästellä ja toivottaa Mukanetille onnellista tulevaisuutta!

Anneli Luoma

III tuutorikurssi 6.11 - 11.12.2002

ELIINA HALMEEN TUUTORIMUISTELUITA

Kurssituutorina

Heikin pitämällä Pelko pois-kurssilla oli luokka täynnä ja samalla kurssilla kolme pariskuntaa. Opettaja uhkui intoa ja huumoria riitti avioparien kustannuksella. He itse lisäsivät vettä myllyyn, mutta kyllä opetuskin eteni. On hyvin mieleen jäänyt hauskin kurssi, millä olen tuutoroinut.

Oli pariskunta, molemmat arkoja koneen käytössä. Mies tökki hiirtä varovasti kuulakärkikynän kärjellä, kun ei saanut muuten nuolta haluamaansa kohtaan.

Ihan kuin olisi pelännyt tai luullut sitä oikeaksi hiireksi. Vaimon hiiri liikkui, mutta tahtoi karata pöydän reunan alle tai muuten kauas. Ranne vinossa hankalassa asennossa hän tuskaili sen kanssa. Nappasin hiiren ja näytin, että sitä voi liikuttaa rohkeasti ja nostaa välillä ilmaankin. Vaimo ei puhunut mitään, mutta hetken kuluttua mies sanoi, että rouvalla on reuma, eikä siksi pystynyt liikuttamaan hiirtä. Miksi rouva ei itse kertonut, se jäi arvoitukseksi.

Lahjoja on tullut opettajille ja kurssituutoreille. On saatu kukkia, suklaata, karkkeja, puhumattakaan, että jauhopeukalot ovat leiponeet ja yhdessä on saatu herkutella. Yhteiskuvia on otettu ja jaettu oppilaille, sekin erään oppilaan ansiota. Kiitospuheita on pidetty ja on jäänyt myönteinen tunne onnistumisista. Eräs opiskelija toi loimukoivuiset leikkuulaudat ainakin opettajalle ja tuutoreille, en muista saivatko myös oppilaat. En ole raaskinut ottaa lautaa leikkuukäyttöön, vaan se on ”pullavatina”. Henkilökohtaisena huomionosoituksena sain espanjalaistaustaiselta rouvalta kauniin kaulaliinan kiitokseksi, kun olin tukenut häntä oppimisessa ja luonut uskoa tietokoneen käyttöön.

Kurssit ovat olleet hyvin erilaisia. Voin sanoa, että ei kahta samanlaista, vaikka olen ollut mukana yli kaksitoista vuotta. Kurssituutorina olen pyrkinyt olemaan vähintään yhdellä kurssilla sekä syys- että kevätkaudella.

Kotituutorina

Alussa noin kymmenen vuotta sitten hiukan pelotti mennä koteihin ja jännitti, minkälaisia ongelmia tulee ja miten asiakkaat suhtautuvat. Käytiin aikanaan pareittain, mutta se oli jotenkin hankalaa, kun piti sopia asiakkaan sekä kollegan kanssa yhteinen aika.

Vähitellen aloin käydä yksin, kun tuli kokemusta ja ainahan saattoi kilauttaa Mukanetti-kaverille ja kysyä neuvoa. Monet kerrat onkin pitänyt käydä uusintareissu yksin tai toisen kotituutorin kanssa. Ohjeistuksessa oleva pari tuntia ei tahdo riittää, joten joskus on järkevää jatkaa toisella keralla.

Puhelinneuvontaa on ollut tarpeen mukaan. Erään asiakkaan tietokone ei käynnistynyt. Kysyin, onko pistoke kunnolla seinässä. Oli kuulemma unohtunut imuroinnin jälkeen laittaa takaisin tai jäänyt löysälle eli lyhyt kysymys ja lyhyt vastaus. Joskus on riittänyt, kun olen kehottanut tekemään uudelleenkäynnistyksen. Lyhyt reissu oli sekin, kun tarvitsi vain näyttää, miten muistitikku laitetaan koneeseen. Luulin, että on enemmänkin kysymyksiä, mutta se kuulemma riitti. Totesin, että itse asiassa oli puutetta seuranpidosta.

Seurustelua vailla oli myös kaukana naapurikunnan sivukylällä pariskunta, joka haki minut Keskustorilta. Kun päästiin perille, juotiin kahvit, katsastettiin upea koti ja sitten pikkusen vilkaistiin talvipuutarhan nurkassa olevaa konetta. Kahvit vielä sen päälle ja saunakin olisi lämmitetty. Sanoin kiitos ei ja he ”palauttivat” tuutorin Tampereelle. Pieniä ongelmia on ollut ergonomian kanssa, kun olen yrittänyt vihjata hyvästä työskentelyasennosta tai koneen sijainnista. Salasanat ovat jossain kauppaliistan kulmissa, muistilapuilla tai niitä ei löydy lainkaan, ei edes omasta päästä. Vävyt, miniät, lapset, lastenlapset ja naapurit ovat ”laitelleet” koneita ja on salapoliisityötä saada selville, mitä ja miten. Termit ovat tietysti vaikeita, enkä ole osannut selittää selkokielellä, jotta olisi päästy eteenpäin. Joskus piirretään, tehdään kaavioita tai selitetään vertauksilla. Kädet on pitänyt nostaa muutaman kerran ylös luovuttamisen merkiksi, kun ei osaa eikä tiedä.

Tekstiviesteillä on pommitettu, joskus outoihinkin vuorokauden aikoihin, eräs tuli kesällä aikaisin sunnuntaiaamuna. Sähköpostikirjeenvaihtoaakin on ollut. Joskus on pitänyt hakea itselle neuvoja netistä ja piirtää ja kirjoittaa ohjeita kysyjälle.

Kerran tuli tekstiviesti, että rouvan tietokoneessa tai tulostimessa on jotain vikaa, kun kuuluu toistuvasti outoa piippausta. Menin paikan päälle ja käynnistelin laitteet, kuuntelin ja vika löytyi nopeasti. Katossa palovaroittimessa olivat patterit vähissä. Ei muuta kuin Eliina tikkaille ja patterit pois. Täysiä pattereita ei ollut varastossa, enkä lupautunut tulemaan toista kertaa asentamaan niitä, pyydettiin kyllä. Hiiristä ovat patterit olleet lopussa, tulostimista musteet kuivuneet eli kauppaan on pitänyt lähettää yksi jos toinenkin kerta.

Internet-yhteyksien kanssa on ollut hankalimmat tehtävät. Pispalassa istuin koneella ainakin tunnin ja yritin ja yritin, eikä saatu yhteyttä. Jonotettiin tukipuhelimeen, mutta se kesti, joten päätettiin, että henkilö menee kannettavansa kanssa Elisaan. Sitten katsoin parhaaksi, että mennään yhdessä saman tien. Silloin vielä ottivat Hallituskadulla asiakkaan vastaan jonotussysteemillä. Enää ei onnistu, vaan pitää etukäteen varata aika. Päästiin tiskille ja asiakaspalvelija katsoi putkelta, että yhteyden asennuspäivä on vasta parin päivän kuluttua. Ei ollut muuta tehtävissä, kuin kiittää ja lähteä kotiin. Viallisia tai

päivittämättömiä modeemejakin on ollut, joten ei aina ole tuutorin osaamattomuutta, jos yhteyttä ei saada.

Monta neuvontareissua olen käynyt Sukujutut -ohjelman tiimoilta. Kaikki eivät ole olleet kovin helppoja ja aikaa on mennyt runsaasti yli arvioidun ajan. Puoliso tietääkin, että viivyn koko päivän, kun kerron, että menen neuvomaan tai asentamaan Sukujuttuja.

Eräs henkilö teki sukukirjaa ja jouduin paneutumaan hänen ongelmiinsa kirjan tekemisessä. Siinä oltiin melkoisessa suossa. Tietokoneita oli kaksi, pöytäkone ja kannettava, molemmissa eri käyttöjärjestelmä. Sähköpostiosoitteita oli myös kaksi, muistitikkuja kymmenkunta, muistilappuset ja paperiset muistiinpanot kasoina.

Paljonko oli vielä hänen päässään ajatuksina, luultavasti paljon. Sukututkimusohjelmia oli muistaakseni kolme. ”Kirjailijan” piti opetella kuvan- ja tekstinkäsittelyä. Etenkin kuvankäsittely teki tiukkaa, kun sukuun kuuluvat lähettivät heikkolaatuisia ja erikokoisia kuvia. Tietenkään en tuntenut sukua, joten nimien ja vuosilukujen kanssa piti pitää kieli keskellä suuta, että eivät menneet enemmän sekaisin. Kirja kyllä valmistui aikanaan, mutta ei sukukokoukseen, kuten oli suunniteltu.

Sukujuttujen opastus ei ehkä kuulu kotituutorin tehtäviin, mutta kun jonkin verran osaan ja tykkään neuvoa, niin otan mielelläni ne tilaukset vastaan. Opin minäkin kirjan tekoa ja taittamista, joten jos ryhdyn moiseen urakkaan, niin tiedän, että pitää varata aikaa ja runsaasti.

Suvuista ja kotipaikkakunnista puheen ollen, olen tavannut tuttujen tuttuja ja jopa sukulaisiakin. Olen utelias, kuten äitini, kyselen ja kuulostelen, kuka kukin on. Sosiaalista kanssakäymistä sekin, kun on pikkusen kiinnostunut ihmisten taustoista. Kertovat mielellään asioita, joskus turhankin laajasti. Lapset ja lastenlapset ovat tietysti tärkeimmät, unohtamatta sairauksia ja vaivoja.

Olen taiteen ystävä ja olen itsekin harrastanut maalausta, joten ihailen kodeissa seinillä olevia maalauksia. Tauluja ja hyviä maalauksia on tullut nähdyksi. Eräässä hulppeassa huoneistossa oli neliöitä ja arvotauluja joka seinällä. Tietokone oli ahdettu kapeaan, hämääjän käytävään pieneen loukkoon. Ihan kävi sääliksi koneparkaa, kun se oli siinä tiellä ja kolhittavana. Joillekin tietokone on ylimääräinen, kalustukseen sopimaton esine. Tunkevat niitä ahtaisiin nurkkiin ja peittävät jopa pitsiliinalla, että on pois silmistä.

Erityisesti kaksi taulua on jäänyt mieleen. Asiakkaalla oli olohuoneen parhaalla paikalla maalauksenopettajani Sirkka-Liisa Longan pastellityö, vieläpä hyvissä kehyksissä. Tuli ihan tippa linssiin, kun näin teoksen ja taulun omistaja kehui sitä. Toinen kerta tuli vastaan ensimmäisen maalauksen opettajani kemiläisen Liisa Rautiaisen akvarelli. Siinä sitten hämmästeltiin, miten pieni on maailma ja tarinaa riitti kahvipöydässä senkin taulun ja taiteilijan ansiosta.

Erilaisia lahjoja olen saanut kotikäynneillä. Mieleen tulevat karpalot, suppilovahverot, kaunis virkattu patalappu, isosta pinosta itse valiten, kangaskasseja, teatterilippu, lahjapulloja. Kauniita kirjeitä on kirjoitettu ja runojakin postin tuomana.

Ruokaa on tarjottu pitkälläkin kaavalla. Syötyämme eräs rouva pakkasi vielä purkkeihin koko aterian, jälkiruokana riisipuuroa ja hyvää mansikkakiisseliä. Ne olivat miehelleni, kun joutui olemaan kotona koko päivän ilman ruuanlaittajaa. Kakkuja ja muita herkkuja saattaa odottaa valmiina, kun menee tuutoroimaan. Tuntuu usein olevan tärkeää istua hetki ja rupertella. Kerran sain nauttia tataarien perinneherkkuja, todella hyviä, aidoilla resepteillä itse tehtyjä. On käyty minua varten kaupassa tai leivottu itse ja pöytä on katettuna. Yritän kertoa Mukanetista ja tietotekniikasta, samalla vähän mainostaen meidän touhuja, vaikka välillä juttu karkaa johonkin asian ulkopuolelle.

Autolla on haettu sovitusta paikasta ja tuotu kotiin. Joskus on osoite ollut tilauksessa väärin tai puhelinnumerosta on puuttunut numero. Onneksi Internet on auttanut ja tarkistamalla aikatauluja, tutkimalla karttoja sekä kysymällä on löydetty perille. Kerran olen mennyt kotikäynnille, vaikka asiakkaan mukaan siitä ei oltu sovittu. Puhelimessa puhuttiin ja katsottiin sopivaa päivää, mutta kuulemma ei oltu päätetty, että menen. Toisinkin päin on käynyt eli asiakas on ollut jumpalla tai jossain muualla, kun ei ollut muistanut meidän sopimaamme aikaa. Onneksi turhia käyntejä ei ole ollut monta. Matkoihin menee usein enemmän aikaa kuin itse tehtävään. Tampereen kaupunginosat ja bussilinjat ovat tulleet tutuiksi. Vuosien aikana on tullut vakiasiakkaita ja tietysti olen iloinen luottamuksesta. Pidän kotikäynneistä, koska ne ovat haastavia ja joka ikinen reissu on erilainen. Negatiivista palautetta ei ole tullut kotituutorivastaavalta eikä asiakkailtakkaan, joten kai käynnit ovat pääasiassa onnistuneet, riippumatta siitä, onko ongelmalle löytynyt ratkaisua vai ei.

Nettipistetututorina

Tässä ”päiväkirjaesimerkki” Violan tuutoreiden yhteydenpidosta muutaman vuoden takaa. Sillä kertaa tuurasin, kun kukaan vakituutoreista ei päässyt paikalle.

Terveiset palvelutalo Violasta 25.10.2010

Menin noin kello viisitoista ja heti kun astuin ovesta sisään, mainittiin Mukanetti ja samalla minun nimeni. Niina, toiminnanjohtaja oli kertomassa valmistumassa olevasta uudesta talosta. Olivat kuulemma aikeissa kysyä tuutoreita opastamaan tulevaan ATK-pisteeseen. No, odotetaan, mitä tuleman pitää.

Kävin Willa Violassa ”kotikäynnillä” puoli tuntia. Täytyy sanoa, että aika on aivan liian lyhyt, että olisi vastaavaa hyötyä. Pari pikku asiaa ehdittiin ja kiireesti Helvi saattoi minut alas. Siellä selvisi, että seuraava ”potilas” ei ole paikalla, eikä sitä seuraavakaan. Onneksi kahviossa oli tuttuja sekä vanha että uusi johtajatar. Heiltä onnittelut 10-vuotiaalle Mukanetille. Eivät päässeet Haulitornille, kun omassa talossa oli muotokuvan paljastustilaisuus. Sain pullakahvit ja ohjeen mennä koputtelemaan Pentin oven taakse, että muistaa tulla tietokoneen ääreen. Pentti oli lähdössä jonnekin, joten ei ollut nyt aikaa

opiskella. Mietin, menenkö takaisin Helville, kun ei oltu päästy alkua pidemmälle, mutta hän oli kertonut olleensa liikkeellä koko päivän, joten tuskin olisi jaksanut keskittyä. Eli laihaksi jäivät neuvontatehtävät. Nyt koneen paikka on kuudennessa kerroksessa ja laitteet toimivat moitteettomasti. On XP-käyttöjärjestelmä, mutta aukesi hyvin, samoin netti. Tulostin on tilattu ja tulossa eli kehitystä sitten viime näkemän. Oli mukava käydä verestämässä muistoja.

Elina Halme

III tuutorikurssi 6.11 - 11.12.2002

MUISTOJA MATKAN VARRELTA

Kun vuonna 2000 toukokuussa tulin ensimmäiselle Mukanetin kurssille, en olettanut käynnin kestävän näin pitkään. Vuosien mittaan on tapahtunut kaikenlaista, joista nyt kertoilen muutamia tapahtumia omalta kohdaltani. Alkuaikoina pääpaino oli opettajan avustaminen kurseilla. Kurssilaiset olivat huomattavasti vähemmän ATK-taitoja osaavia kuin tänä päivänä. Mielenpainuvaa oli

Heikin positiivinen ote ja kaikkia kunnioittava asenne. Hän sai kaikki tuntemaan itsensä tärkeiksi ja ainutkertaisiksi iästä, sukupuolesta tai taidoista riippumatta.

Eija Myllymäen aloittaessa opetuksen Heikki Pettilän jälkeen, olimme Salovaaran Anjan kanssa hänen ensimmäisellä kahden viikon Pelko pois-kurssillaan vertaisohjaajina. Kai meitä kaikkia hieman jännitti, mutta kaikki meni hyvin ja oppilaat olivat tyytyväisiä.

Kursseilta muistuu monia kiinnostavia tapahtumia ja persoonia, mutta pari heistä oli todellisia konkareita. Muutama vuosi sitten Pelko pois-kurssilla oli 91-vuotias mieshenkilö, joka aamuisin tuli Mukanetin oven eteen omalla autolla. Taukojen aikana hän kertoili elämästään ja perheestään. Hän asui vaimonsa kanssa kahden kerrostalossa ja he hoitivat itse kaikki arkiaskareet. Hän oli hyvin positiivinen ja elämänmyönteinen ja suurin huoli oli, ”miten kahden tyttären miehet pärjäävät, kun ovat niin sairaalloisia”. Myöhemmin sain sähköpostia, jossa hän kiitteli, että ”laitoin sormen oikealle nappulalle”.

Toinen oli 92-vuotias mies, joka on useamman kerran käynyt eri kurseilla, mutta tämä oli sähköpostikurssi. Kun hän sai oman sähköpostiosoitteen, hän lähetti heti viestin tuttavalle, joka vastasi saman tien. Sen jälkeen olisi pitänyt viestittää kaikille tutuille, joita hänellä on todella runsaasti. Piti toppuutella, että päästiin muiden mukaan opetuksessa. Ruusuja tuli, kuten häneltä tuli aina kurssien jälkeen.

Viiden vuoden ajan olen ollut Kangasalan Jalmarin Kodon nettipisteessä pari kertaa kuukaudessa yhtenä vertaisohjaajana. Siellä käy talon ulkopuolelta asiakkaita ja jokunen talon asukas ohjauksessa. Alkuvaiheessa melkein kaikki olivat aivan aloittelijoita ja

siksimme perustimme sinne kaksi erillistä ryhmää, jotka kokoontuivat neljä kertaa opettelemaan tietokoneen perusasioita. Ryhmistä tuli hyvin kiinteitä ja osa on jatkanut nettipisteessä käyntejään koko toiminnan ajan.

Samalla olen tutustunut muuhunkin toimintaan Jalmarissa ja ennen kaikkea ihaniin vanhuksiin. Yksi vanha rouva odotteli aina kahvittelemaan samaan pöytään ja kertoi elämästään ja kuinka hän sai parvekekukat kasvamaan. Hän oli melkein sokea, mutta hyvin positiivinen ja valoisa ihminen. Kun seuraavana syksynä nettipisteen toiminta käynnistyi, häntä ei enää tullut kahvipöytään. Hän oli kesän aikana muuttanut ”ikikukkien” keskelle.

Jalmarin Kodon henkilökunta on aivan mahtavaa porukkaa. Kaikkiin ehdotuksiin ja toiveisiin on suhtauduttu myönteisesti ja järjestelty asioita ja aikatauluja tarpeen mukaan.

Kaikissa tapaamisissa ja ohjaustilanteissa korostuu myös tarve kohdata ihminen ihmisenä. Monille Mukanetin kurssit ja myös muu toiminta on sosiaalinen tapahtuma eikä pelkästään ATK-ohjausta. Vertaisohjaajana toimimiseni ei ole ollut vain tietotekniikka. Vuonna 2004 Heikki remonteerasi MukaSurffin ja koululuokat uuteen uskoon talkoovoimin. Olin mukana heinä- elokuun vaihteessa pari viikkoa toisen tuutorin, Anni Kallion kanssa ainoina naisina. Entisen Mukasurffin ja Eija-Riitan toimiston seinät purettiin ja rakennettiin uusi opetusluokka. Voi sitä romun, pölyn ja melun määrää. Miehet tekivät raskaampia töitä ja me Annin kanssa imuroimme, pussitimme roskia ja kannoimme niitä roskalavalle. Kun vanhat romut oli siivottu, alkoi seinien paklaus, hionta ja maalaus sekä uusien ikkuna- ja oviaukkojen listoitus. Anni teki tarkempia töitä. Hän lakkasi puulistoja ja minä vetelin kattoa ja seiniä telalla miesten kanssa. Työt edistyivät pikavauhtia ja tunnelma oli rento ja välitön. Ruokatunti oli tärkeä ja se vietettiin aina yhdessä. Koskaan ei päivä saanut kestää yli kello 16.00. Viimeisenä perjantaina, kun kaikki oli maalattu ja oli tarkoitus jättää viikonvaihteeksi maali kuivumaan, ei Heikki malttanut odottaa, vaan otti irti yhden katonrajassa olleen suojateipin ja eikös siitä lohjennut maalinpala mukana. Me yritimme paikkailla sitä, mutta monttuhun siihen jäi ja Heikki risti sen ”Marin töyssyksi”.

Olen saanut myös verestää aikaisempaa osaamistani ja kokemustani työelämässä. Vertaisohjaajien koulutuksissa olen kertonut yhteisön hyvinvoinnista ja kannustanut sen hoitamiseen sekä kertonut sen lainalaisuuksista verrattuna kaikkeen muuhunkin yhdessä olemiseen ja tekemiseen. Olen itse saanut paljon ja toivottavasti olen jotain pystynyt antamaan myös Mukanetille.

Mari Mansikkamäki
III tuutorikurssi 6.11 - 11.12.2002

TUUTORITOIMINTAA YLI KYMMENEN VUODEN AJALTA

Olin jo työelämässä käyttänyt jonkin verran tietokonetta. Mutta jäätyäni eläkkeelle ilmoittauduin Tampereen Työväenopistoon tietotekniikkakurssille syksyllä 2002. Minulla on kaksi poikaa, jotka kysyivät, mitä teen sillä tiedolla, koska olen eläkkeellä. Olin kuitenkin sitä mieltä, että maailma kehittyy siihen suuntaan, että tulevaisuudessa kaikki, myös ikäihmiset, tulevat tarvitsemaan yhä enemmän tietotekniikkataitoja.

Työväenopiston kurssin lopussa opettaja ehdotti, että ottaisın yhteyttä Mukanettiin, jossa koulutetaan vertaisohjaajia eli tuutoreita. En ollut koskaan edes kuullut Mukanetti-sanaa. Soitin Eija-Riitta Kortesuomalle ja minut merkittiin oppilaaksi juuri alkavalle kolmannelle tuutorikurssille. Meitä opinhaluisia oli 21 ja opettajana oli Heikki Pettilä.

Alussa tuutorien tehtävänä oli vain toimia kursseilla opettajaa avustamassa. Muistan, kuinka suuresti jännitin ensimmäistä kurssituutorointia. Se oli peruskurssi ja sen jälkeen olen ollut joka kevät ja syksy ainakin yhdellä peruskurssilla tuutorina. Ne ovat minulle mieluisimpia.

Vuonna 2004 Heikki Pettilän peruskurssilla oli oppilaana yli 80-vuotias nainen, joka oli käynyt jo etukäteen ostamassa itselleen valmiiksi uuden tietokoneen ja tulostimen. Hän tuli kurssille sen vuoksi, että halusi kirjoittaa kirjan. Hän oli syntynyt Tampereella ja oli ollut terveydenhoito-, sosiaali- ja radiotyössä sekä kirjoitellut lehtiin ja oli siis käyttänyt paljon kirjoituskonetta. Iän myötä oli kuitenkin tullut ongelmia näön kanssa, toinen silmä oli sokea ja toisessa vain putkinäkö. Mutta into oli kova oppia tietokoneen käyttö.

Aluksi hän kirjoitti kaiken, mitä Heikki Pettilä puhui – myös Heikin käyttämät sanonnat ”Jummi jammi” ym. Hän halusi myös, että hänen kirjoittamansa teksti tulostetaan joka päivä hänelle mukaan. Mutta sormet eivät aina osuneet oikeille riveille eikä hän saanut tekstistä kotona mitään selvää, jonka vuoksi hän luopui Heikin tekstin kirjaamisesta. Keskusteluissa kävi ilmi, että hän kuului johonkin uskonnolliseen yhteisöön. Joku päivä hän kyseli, onko minulla lapsia ja lastenlapsia ja onhan niitä. Seuraavana päivänä hän toi pienen Lasten Raamatun lahjaksi lastenlapsille. Hänen pehmeäkantinen, 160-sivuinen kirjansa, ”Tampere, Järvensivu”, ilmestyi vuonna 2005. Se kertoo Tampereella Järvensivun kaupunginosan historiasta 1890-luvulta 2000-luvulle. Eija-Riitta ja minä saimme myöhemmin kumpikin kirjan lahjaksi.

Alkuvuosina Eija-Riitta opetti kuvankäsittelyä. Eräälle kurssille oli hyväksytty kehitysvammainen nuorimies, vaikka hän ei täyttänyt ikävaatimusta. Hänen järjessään ei ollut vikaa, mutta puhe oli epäselvää, sormet jäykät ja kädet kömpelöt, jonka

vuoksi päätetyöskentely oli hidasta. Päätettiin, että hän tarvitsee henkilökohtaisen tuutorin.

Kurssin aikana hän hermostui toistuvasti omaan kömpelyyteensä, mutta ei antanut aina auttaa ja alkoi säättää minua. Joku päivä häneltä alkoi tulla runsaasti verta nenästä ja tuntikin keskeytyi. Se hermostutti häntä vielä enemmän ja sain kuulla, kuinka minustakaan ei ole mitään apua, vaikka olen ”tietotekniikan insinööri”. Korjasin tiedon ja ilmoitin, että minulla ei ole insinöörin tutkintoa. Ehdotin, että en tule seuraavana päivänä, jos hän on sitä mieltä, että hän pärjää itseksensä. Päivän loputtua hän tokaisi: ”No, tule kuitenkin”. Kurssin lopussa hän antoi paketin, jossa oli hänen valmistamansa kaunis, taskumallinen savityö. Mukana oli kirje, jossa luki: ”Tuhannet kiitokset avusta, jota sain kuvakurssilla. Pyydän anteeksi huonoa ja rumaa käytöstäni. Toivon, että jaksat opastaa minua tulevillakin kursseilla. Oppiminen kiinnostaa monia ja toivon voivani osallistua kursseille.”

Eräällä peruskurssilla luokan perällä istui mies, joka ihmetteli toistuvasti, että tuutorit tekevät työtä ilman palkkaa. Viimeisenä päivänä hän kiitteli ja ojensi minulle paketin. Siellä oli Koskenkorva-taskumatti, jonka kylkeen oli liimattu 10 euron seteli!

Peruskurssille tuli mies, joka halusi oppia ensisijaisesti sähköpostin käytön ja pankkiasioiden hoidon. Jo ensimmäisenä päivänä näytti siltä, että hänellä on paha lukihäiriö, mutta piti odottaa, että hän kertoi siitä itse. Kolmantena päivänä hän ilmoittikin: ”On vähän vaikeeta, kun mulla on toi LUKUHÄIRIÖ”. Ongelma oli niin vaikea, että kurssin aikana hän ei oppinut sähköpostia eikä pankkiasioiden hoitoa, koska hän ei pystynyt kirjoittamaan mitään tekstiä virheettömästi, eikä nähnyt itse siinä virheitä. Tuli mieleen, että millaista on mahtanut olla hänen koulunkäyntinsä lapsena. Silloin ei vielä edes puhuttu mistään lukihäiriöstä, vaan kaikki sellaiset leimattiin tyhmiksi.

Eräällä peruskurssilla opeteltiin netistä jonkin reseptin hakua. Pääsiäinen oli lähellä ja päätettiin etsiä pascha-resepti ja tallentaa se koneelle omiin tiedostoihin. Eräs oppilas tuskaili, kun reseptiä ei löytynyt - hakusanaksi oli tullut ”paska”.

Ensimmäinen hallitusjäsenyyteni oli vuosina 2005 - 2007 ja toisen kerran vv. 2012 - 2015. Ensimmäisen hallituskauden aikana töitä jaettaessa osui kohdalleni tiedottajan rooli, jota jatkui yli 10 vuotta. Ensimmäinen työparini oli Ensio Jortikka ja hänen jäätyään pois tuutoritoiminnasta sain työparikseni Seppo Häyhäsen. Esittelyjä oli tänä aikana yli 130 seurassa ja yhdistyksessä ja kuulijoita useita tuhansia.

Koivistonkylässä, Taatalan palvelutalossa olin nettipisteessä jonkin aikaa tuutorina, mutta nyt nettipiste on lopetettu. Sen jälkeen olin varahenkilönä Naisten suojakodin nettipisteessä. Muutamia kertoja olen ollut myös korvaamassa jossakin nettipisteessä vakinaisen tuutorin estyneenä ollessa.

Taatalan nettipisteeseen tuli mies jostain kauempaa Aamulehden ilmoituksen perusteella. Hän asettui koneelle ja osasi jonkin verran sitä käyttäinkin. Mutta hänellä näytti olevan

asia, jota hän ei heti saanut sanotuksi. Viimein hän kysäisi: ”Miten täältä löytyisi NIITÄ SIVUJA?” Kysymykseen, tarkoittaako hän vähäpukeisten naisten kuvia, hän vastasi: ”Niitä juuri. E..een minä niitä välttämättä, mutta joskus katselisin silloin, kun vaimo ei ole kotona.” Mies oli ainakin rehellinen.

Tuutorien lisääntyessä meidät jaettiin ryhmiin. Kullekin ryhmälle nimettiin ryhmävastaava, joka huolehtii mm. siitä, että jokaiselle kurssille on nimetty tuutorit opettajan avuksi. Ryhmävastaavana toimin muutamia vuosia.

Erilaisia työryhmiä on muodostettu aina tarpeen mukaan, joskus lyhytaikaisia, joskus taas pidemmäksi ajaksi. Näissä olen toiminut mm. useita vuosia hyvin tärkeässä koulutussuunnitteluryhmässä. Olin myös historiikkityöryhmän vetäjänä ja sihteerinä Mukanetin täyttäessä 10 vuotta ja silloin myös juhlatoimikunnassa. Muita työryhmiä ovat olleet messutyöryhmä, tuutoritoiminnan kehittämisryhmä, tiedotus- ja viestintäryhmä ja toimin myös jäseniltojen järjestäjänä. Tuutorien virkistystoiminnan suunnittelussa olen ollut toiminnanjohtajaa avustamassa vuodesta 2013 alkaen.

Erilaisia tuutorien vetämiä kerhoja on ollut vuosien varrella useita. Näistä selkokielikerhossa olin aiemmin jäsenenä ja nyt myöhemmin Android-kerhossa.

Sain myös tilaisuuden osallistua Kehitysvammaliiton järjestämään ja Opetushallituksen tukemaan Tikas-koulutukseen vuonna 2013 Jyväskylässä, jossa suoritin Tikas-kouluttajatutkinnon.

Olen kiitollinen työväenopiston opettajalle, joka ohjasi minut Mukanettiin. En aavistanut silloin, että tästä mielenkiintoisesta harrastuksesta tulisi näin pitkäaikainen. Minulta on usein kysytty, miksi viihdyn edelleen tämän harrastuksen parissa. Olen vastannut, että mielestäni olen saanut paljon sellaista oppia ja tietoa, jota vaille olisin jäänyt ilman Mukanettia.

Tietotekniikka menee eteenpäin ja Mukanetissa pysyy näissä asioissa ajan tasalla. Vuonna 2014 julkaisin sukukirjan, joka tuskin olisi onnistunut ilman Mukanetista saamaani tietotekniikkaopetusta. Lisäksi olen tutustunut moniin mielenkiintoiisiin ihmisiin ja saanut ystäviä. Toivon, että olen pystynyt omalta osaltani antamaan myös Mukanetille vastineeksi jotakin.

Anja Salovaara

III tuutorikurssi 6.11 - 11.12.2002

TUUTORINA YLI 13 VUOTTA

Olin vielä osittain työelämässä, kun aloitin tuutorina Mukanetissa vuonna 2003 enkä siis ollut alussa täysipainoisesti tuutoritehtävissä. Tiedon Mukanetista aikanaan sain tuttavaltani, joka oli ryhtynyt Mukanetin tuutoriksi. Menin syyskuussa 2003 Eija-Riitan juttusille ja siitä se lähti. Uusien vertaisohjaajien perehdytyskoulutus oli samana syksynä. Ensimmäiset tutorointikeikkani olivat MukaSurffissa. Tuutorin tehtävät ovat vuosien varrella muuttuneet ja monipuolistuneet. Alussa olimme vain opettajan apuna luokassa kurssituutorina. Kun sitten aloitettiin ohjaukset nettipisteissä, olen ollut niissä mm. Takahuhdissa Huikkaan Kotilinnasäätiön nettipisteessä, Naisten suojakodissa ja Pirkkalan pääkirjastossa, jossa toimin vielä nykyisinkin.

Mukanetissa on myös useita työryhmiä ja niistä olen ollut mm. kotisivuryhmässä. Mukanetin hallituksessa olin jäsenenä vuosina 2014 - 2016.

Vuonna 2008 päätettiin Mukanetissa perehdyttää jäsenrekisterin hoitoon joku tuutoreista. Otin tämän tehtävän vastaan vuonna 2008 ja hoidan sitä edelleen. Myöhemmin myös toinen tuutori, Riitta Nurminen, perehdytettiin näihin tehtäviin, ja hoidamme nykyisin jäsenrekisteriä yhdessä.

Olen kiitollinen, että löysin eläkkeelle siirtyessäni mielekkään harrastuksen tietotekniikasta. Samalla karttuu oma tietämys alasta ja yhteisössä on ollut mukava yhteishenki.

Annele Kinnunen

IV tuutorikurssi 5.11. – 13.11.2003

SEPPO HÄYHÄNEN PILKILTÄ MUKANETTIIN

Kaikki alkoi Mukanetin Pelko pois -kurssilta vuoden 2005 keväällä. Edellisen talven olin istunut pilkillä ja ajattelin saada jotakin muutakin sisältöä päivittäisiin rutiineihin. Keväällä huomasin Aamulehdestä ilmoituksen Pelko pois -kurssista, joten soitin Mukanettiin ja ilmoittauduin sille kurssille. Minulle kävi aikamoinen onni, että samalle kurssille oli ilmoittautunut myös kaikkien tuntema Vuorineuvos Ylöjärven suunnalta. Meistä tuli kurssilla vieruskavereita. Kaiken opiskelun lomassa kerkisin hänen pyytäessään ohjaamaan myös vieruskaveria. Tämän oli myös meidän

rivimme kurssituutori Anja Pitkänen pannut merkille. Kurssin jälkeen Anja sanoi minulle, voisinko käydä toimistossa vähän juttelemassa. Se keskustelu Eija-Riitan kanssa johti tuutorikurssille ja sillä tiellä olen edelleen.

Kurssituutorointia

Eräs työnantaja oli määrännyt työntekijänsä peruskurssille. Kävi ilmi, että mies oli aivan väärällä kurssilla. Hänellä olivat jo perustaidot hallinnassa, jonka vuoksi hän pitkästyi ja surffaili nettisivuilla eikä seurannut lainkaan opetusta. Tuutorin huomauttaessa, että hänellä ei ole sama näkymä kuin muilla kurssilaisilla, mies ilmeisesti loukkaantui eikä puhunut loppukurssin aikana tuutoreille sanaakaan.

Seuraavaksi Anja Salovaaran tiedottajakaveri, Ensio Jortikka halusi lopettaa ja tehtävää tarjottiin minulle, jonka sitten otinkin vastaan. Silloin en vielä tiennyt, mihin tulin lupautuneeksi. Mutta kyllä on ollut mielenkiintoista aikaa. Esittely on jopa kerran pyydetty lopettamaan, kun tuli tärkeitä vieraita ko. yhdistyksen tilaisuuteen. Välillä on piirtoheittimestä palanut ainoa lamppu, välillä tietotekniikka on temppuillut. Välillä ei fläppitaulussa ole ollut paperia, mutta aina on Anjan kanssa selvitty ja ihmisten kanssa on käyty mielenkiintoisia keskusteluja. Myös Messuilla ja muissa joukkotapahtumissa on ollut mielenkiintoista esitellä Mukanettia ja Mukanetin toimintaa. Mukanettiin on saatu sekä jäseniä että kursseille oppilaita.

Kurssituutorointi on kuitenkin ollut se minun juttuni. Siellä on ollut mitä erilaisempia hauskoja tapahtumia. Kerran erään miehen työnantaja oli maksanut Pelko pois-kurssin. Mies osasi käyttää konetta aika hyvin joten mies pitkästyi kurssilla. Hän alkoi surffailla internetissä, jolloin minä kävin kaksikin kertaa sanomassa hänelle, että hänellä oli erilainen näkymä koneessaan kuin muilla. Mies veti niin ”herneen nenäänsä”, että lopetti puhumisen kanssani ja puhui suoraan opettajan kanssa. Tämä oli vain yksi tapahtuma monen muun hienon tapahtuman joukossa. Palkitsevaa on kuitenkin ollut opiskelijoiden kiitollisuus kurssituutoreita kohtaan.

Mukanetin hallituksen puheenjohtajana ja eri työryhmissä olen ollut monen vuoden ajan. Tämä työ on edelleenkin mielenkiintoista.

Seppo Häyhänen
V tuutorikurssi 6.9 - 18.10.2005

ALOITTELEVAN TUUTORIN LÄPÄISYTESTI

Aloittaessani vertaisohjaajan eli tuutorin tehtävää Mukanetissa olin mielestäni asiaan jotenkin perehtynyt ja luulin jotakin myös osaavani.

Meille uusille tuutoreille oli parin viikon koulutus ja tämän osion käytyämme saimme opastusta kurssituutorin jaloon ja tärkeään tehtävään. Opastajina toimivat kokeneet tuutorit, joita katsoin ihaillen ja kunnioitusta tuntien.

Kurssituutoreita oli luokkatilassa yleensä kaksi, mutta kun uusi tuutori oli harjoituskierroksella, hän oli luokassa kolmantena tuutorina. Minun harjoituskurssini oli tietokoneen käytön

peruskurssi ja sitä pidettiin neljänä päivänä neljä tuntia kerrallaan, eli kuusitoista tuntia yhteensä. Olen sitä mieltä, että tällaisella kurssilla opiskelijoiden lisäksi oppii myös kurssituutori paljon ja näin kävi myös minulle.

Luulen, että nämä kaksi varsinaista tuutoria seurasivat hyvin uteliaasti myös, millainen uusi tuutorikokelas muuten on. Tuli kurssin päättymistä edeltävä päivä ja toiselle tuutorille tuli tärkeä meno Helsinkiin. Vielä illalla käytiin asiasta keskusteluja sähköpostiviestein, pärjäisikö uusi tuutori hänen tilallaan ja varmaan vahingossa sain myös minä viestin: ”Kyllä se uusi tuutori tuntuu olevan ihan täyspäinen.” Olin siis läpäissyt testin.

Varsinaisen tuutorin kanssa me kyllä selvisimme siitä viimeisestä kurssipäivästä ja minä olin omasta mielestäni ”ihan täyspäinen tuutori”.

Tästä tapahtumasta on jo vuosia, mutta jotenkin se vieläkin lämmittää mieltä, joskus myös naurattaa, onhan kuitenkin todistettu, että olen ”ihan täyspäinen tuutori.”

Täyspäisen tuutorin suurin virhe.

Kurssituutorin yksi tärkeitä tehtäviä on väliaikakahvin keitto. Olin ensimmäistä päivää varsinaisena kurssituutorina ja kahvinkeittäjänä. Huomasin, että siinä pitää olla tarkka: kahvi aikanaan, ehdottomasti hyvää ja sitä pitää olla tarpeeksi tarjolla.

Olin varmaan aika tumpelon oloinen, kun toisesta luokasta tuli keittiöön hyvin tarmokas ja auttavainen tuutori. Hyviä neuvoja sateli, teet näin ja näin, puhtaat kupit tänne, tiskit tänne, ensin tähän pannuun vettä ja ...

Kiltti tuutori katselee ja painaa mieleensä kaiken oppimansa kahvitaun koukeroista, koska kaiken piti olla prikulleen ja just oikein ja piti olla kaksi kahvipannullista täynnä hyvää ja höyryävää kahvia, mutta eipä ollut.

Opiskelijat tulivat innoissaan ansaitulle kahvitaunolle. Kaikessa tohinassa opastaja ja tumpelo tuutori unohtivat laittaa kahvinkeitin päälle ja pannut olivat tyhjiä.

Tumpelo tuutori tuli kotiin ja puoliso kysyi kurssipäivän kuulumisia. Tässä vaiheessa piti kertoa, että kyllä päivä muuten meni ihan hyvin, mutta kahvia en osannut keittää. Tästähän meillä on riittänyt riemua ja naurua, olinhan kuitenkin koko työurani ajan opastanut toisille kotitaloutta.

Täyspäinen tuutori hermostuu

Hyvä tuutori ei koskaan hermostu, suutu tai osoita mieltään. Näin meidän ohjesääntömme sanoo ja tätä toki yritämme noudattaa.

Puhelinneuvonta on aika kimurantti juttu, asiakas kertoo oman versionsa ja tuutori yrittää kuunnella ja samalla silmissään hahmotella, millainen on asiakkaan tietokoneen näytön näkymä.

Eräs asiakas soitti ja kysyi neuvoa nettitikun asennukseen. Hän oli yrittänyt jo moneen kertaan asentaa tikkua koneeseensa, mutta aina tuli eteen jotakin vaikeutta. Aloitimme yhdessä tätä tehtävää, minä luurin päässä ja asiakas oman koneensa ääressä. Aluksi etenimme ihan hyvin, mutta sitten tuli tenkkapoo. Minä kysyin: ”Mitä siellä näytöllä nyt näkyy?” Asiakas vastasi: ”Ei mitään.” Siis ei mitään!

Täyspäinen tuutori miettii ja kysyy vielä kerran, että eikö mitään näy. Ei mitään näy, kuuluu vastaus. Täyspäinen tuutori hermostuu ja melkein huutaa, että herran jestas, mustako se ruutu on? Asiakas havahtuu ja onhan siellä näyttöruudussa juuri se kuva, mitä olin hänelle kuvaillut. Lopuksi kaikki onnistuu ja asiakas kysyy, voisiko hän tulla meille MukaSurffiin, kun asuu ihan lähellä. Kaikki on nyt kunnossa ja meillä synkkaa tämän asiakkaan kanssa hyvin. Nettiyhteys toimii ja nyt muistelemme huumorilla tätä yhteistä puhelinasennusta.

Tämä vertaisohjaajana eli tuutorina olo on aika kimuranttia, mutta ah niin antoisaa - melkein aina.

Raíli Pöllänen

VI tuutorikurssi 4.12.2006 – 31.1.2007

TUUTORINA HOMMIA ON OLLUT MONEKSI - ONNEKSI!

Kahdeksan tuutorivuoden aikana olen ehtinyt olla monessa mielenkiintoisessa tuutoritoiminnassa mukana.

Kurssituutorina oppii eniten itse, peruskursseillakin. Android-, kamera- & PC-kurssit olivat vaativia, mutta mukavia. Samalla oppii tuntemaan myös muita tuutoreita, kun yhdessä tehdään opastustyötä.

MukaSurffissa olen päivystämässä noin kerran kahdessa viikossa. Asiakkailla on aina vain enemmän mukanaan omia läppäreitä, tabletteja ja älykännyköitä. Aiemmin he tulivat käyttämään Mukanetin koneita, koska ei ollut omia. Vakioasiakas tuli käyttämään sähköpostiaan tai joku tuli skannaamaan kerran viikossa. Opastus on laajaa: sähköpostia, tietoturva-asennuksia, excel-graafien tekoa väitöskirjaan, myynti-ilmoituksia Tori.fi- sivustolle ja tietokoneen puhdistuksia. Onneksi MukaSurffissa on nyt Surffi-assistentit apuna vastaamassa puhelimeen, niin ei tarvitse keskeyttää asiakkaan opastustuokiota.

Kotituutorointi on ystävätyötä eli samalla jutellaan muitakin asioita. Eräässä kerrostalossa internetyhteyden rakentaminen osoittautui vaikeaksi. Se kaatui luultavasti siihen, että taloyhtiön laajakaistaa ei ollut vielä kytketty asuntoon. Sitä edelsivät monet kokeilut, soitot ja väärät kaapelit. Haasteellista oli myös uuden videokameran liittäminen XP-koneeseen. Se ei onnistunut, turhaan yritettiin ja haukut saatiin. Helpompaa oli uuden sähköpostin liittäminen ohjelmaan; olisi voinut olla vaikea juttu, mutta sujui helposti. Koskaan ei tiedä, mitä vastaan tulee: esim. näyttö pimeänä ja tarkastettiin yhdessä varanäytöllä, että vika ei ole siinä. Ehdotettiin uuden koneen hankintaa viisi vuotta vanhan tilalle, huoltoon veivät. Mielestäni kotituutoreiden on parempi kulkea pareittain: toinen osaa ja toinen täydentää, toinen juttelee asiakkaan kanssa ja toinen voi keskittyä ongelmaan. Tai toinen lukee tulostimen asennusohjeita ja toinen tekee.

Perustin Lielähtikeskukseen päivystysrenkaan ja tavan sopia vuoroista. Itse olen siellä päivystämässä kerran pari kuussa. Tietokoneiden käyttöjärjestelmissä on Win 7, Win 8 ja Win 10, yhä enemmän opastetaan tabletteja. Tampereen langattoman verkon kanssa on välillä ongelmia, mutta yhdyshenkilöiden kanssa yhteistyö sujuu hyvin.

Tuutorit ovat myös mukana yhdistyksen toiminnan pyöryksessä ja kehittämisessä. Ideointia on saanut käyttää, kun on suunniteltu ja toteutettu sitä, miten tuutoreiden tekemiä töitä (kuvat, ohjeet, opastukset) saadaan tallennetuksi ja uudelleen käytettäviksi. Koko ajan pitää ideoida, miten Mukanettia saadaan yhä enemmän tunnetuksi. Messuilla mukana olo auttaa osaltaan. Pilvipalveluiden hyödyntämistä on mietitty, koska

yhdistyksen kannattaa itse käyttää uutta teknologiaa. Mukanetin kotisivuja on uudistettu, muokattu ja päivitetty. Ilmaiset jäsenopastukset ovat olleet suosittuja: olen ollut mukana opastamassa jäsenille mm kuvankäsittelyä, Facebookin käyttöä, matkojen suunnittelua internetin avulla. Olen myös ollut tekemässä ohjeita muille tuutoreille muistitikun käyttöön, kansioiden hallintaan, skannaukseen jne. Niitä voi hyödyntää asiakkaiden ohjauksessa. Olin Kuvankerhon vetäjä monta vuotta, mutta nyt vedän Android-laitteiden käyttäjien kerhoa. Kerhoissa on kiva keskustella samasta aiheesta kiinnostuneiden kanssa ja opetella yhdessä! Jäsenille järjestetään eriaiheisia jäseniltoja mahdollisuuksien mukaan: itse olen ideoinut ja järjestänyt tietoturva- ja robotti-illat.

Mukanetin hallituksessa olen varapuheenjohtajana saanut syventyä yhdistyksen hoitamiseen ja sen talouteen. Rahat ovat aina tiukalla ja silti mennään eteenpäin. Mukanetin toimitilojen muutos uuteen osoitteeseen vaati paljon vapaaehtoistyötä. Muita vastuullani olleita projekteja on ollut työterveysasiasopimuksen ja tietoturvaohjeen teko, rahoituksen hankkiminen eri tahoilta ja esim. pöytäliinojen ompelu. Eli tehtävien kirjo on laaja!

Vapaaehtoistyö on monipuolista, joskus vie aikaa runsaasti, mutta antaa paljon. Opastaessa oppii aina itsekkin. Tietotekniikan kehityksessä pysyy mukana, koska meitä vertaisohjaajia koulutetaan jatkuvasti. Työyhteisön kaltainen vertaisohjaajien porukka on myös tärkeää. Olen saanut siellä uusia ystäviä. Mutta on myös tärkeää, että tunnen olevani eläkkeelläkin tuottava kansalainen. Ns. kolmannen sektorin merkitys suomalaisessa yhteiskunnassa on suuri.

Kirsti Röyskö

VII tuutorikurssi 30.9 - 23.10.2008

KAHDEKSAN VUOTTA MUKANETIN TUUTORITOIMINNASSA MUKANA

Viimeisenä työvuotenani olin kuullut työtoveriltani Mukanetin toiminnasta Tampereella. Tietokonetta en ollut vielä aktiivisesti käyttänyt työssäni. Ilmoittauduin eläkkeelle jäätyäni Mukanetin maksullisille kursseille, jolloin vähitellen kiinnostus oppia enemmän lisääntyi. Seuraavana vuonna osallistuin tuutorikurssille. Toiminta on hyvin monipuolista, sitä on nyt jatkunut osaltani kahdeksan vuotta.

Ensin olin kurssituutorina, jolloin kouluttajan apuna on kaksi tuutoria. Kurseilla käytettiin aluksi pöytäkoneita. Kurssituutorin tehtävä on seurata ja auttaa, jotta ryhmä pystyy etenemään kouluttajan ohjeita noudattaen. Osallistujien ikä, näkö, kuulo ja arkuus/epävarmuus tarttua hiireen vaikuttaa siihen, että apu on tarpeen. Joskus avioparien osalta piti yrittää saada puoliset erilleen istumaan, jotta molemmat saivat keskittyä itsenäiseen harjoitteluun.

Vähitellen kurssitarjontaan tulivat oman kannettavan tietokoneen kurssit. Alkuun rajattiin käyttöjärjestelmäksi Win 7 ja myöhemmin Win 8, nykyisin Win 10. Osallistujien koneiden päivitykset, tietoturva, sähköposti ym. ovat erilaisia. Syksystä 2015 toiminnanjohtaja, kouluttaja ja kurssituutorit ovat tavanneet toisensa pari viikkoa ennen kurssin alkua. Kurssin sisältöä on käyty silloin yhdessä läpi ja tarvittaessa muokattu.

Selkokieliokerho

Olin jonkin aikaa mukana myös Mukanetin Selkokieliokerhossa. Siellä laadimme ohjeet matkapuhelimen ostoa varten. Ne julkaistiin myös Mukanetin kotisivulla. Myöhemmin ohjeet poistettiin, kun älypuhelimet yleistyivät.

Koulutustyöryhmä

Koulutustyöryhmässä suunnittelimme kevät- ja syyskauden kurssiohjelmat. Muutimme myös kurssisisällöt selkokielelle.

Huhtikuussa 2014 Tampereen yliopiston aikuisopetuksen opiskelija Tiia-Liina Puupponen otti yhteyttä Mukanettiin ja oli halukas suorittamaan opintojensa loppuharjoittelun Mukanetissa. Opetuskokonaisuudet hän sopi Eija-Riitan kanssa neuvotellen. Tiia-Liina piti tuutorijoukolla koulutuksen Monitoimitalossa, sisältönä olivat Word 4h, Excel 4h ja Power Point 4h. Harjoittelu ja sen arviointi edellyttivät, että paikalla oli kaksi opetustyötä tekevää tai tehnyttä. Hoidimme asian ammattikoulun opettajana työskennelleen Tapio Tammisen kanssa, oma taustani on luokanopettajan työ. Tutustuminen Tiia-Liinaan ja harjoittelun virallinen arviointi olivat mieluisat. Suunnittelu, toteutus, osaaminen, vuorovaikutustaidot, havainnollistaminen, opetusmateriaali ja AV-välineiden käyttö olivat erittäin hyvin hallinnassa. Saatoimme toivottaa Tiia-Liinalle hyvää jatkoa työuralla.

Jäsenkirjeiden postitus

Alkuun jäsenkirjeet postitettiin paperiversioina. Nykyisin yhä enemmän tavoitteena on sähköinen jäsenkirje. Osa jäsenistä haluaa kuitenkin lukea kirjeen paperiversiona ja se heille suodaan.

Vanhusten palvelutalon nettipistetututorina toiminta oli paljon olla kuuntelijana. Asiakkaan murheet ihmissuhteissa olivat tietokoneopastusta tärkeämpiä tai ne pulpahtivat aika ajoin esiin. Välillä piti pohtia, millainen kuva olisi asiallinen facebookiin profiilikuvaksi. Vaihtoehtoina olivat vähäpukeinen virvoitusjuoman nauttija vai jokin luontokuva. Pohdinnan jälkeen asiakas itse teki oman päätöksen.

Mukanetin toiminnan laajennuttua naapurikuntiin olin parin vuoden ajan Kangasalla Jalmarin Kodossa tuutorina. Paikalla oli 2 – 4 tuutoria auttamassa asiakkaita. Opastettavaa löytyi tietokoneen, tabletin ja kännykän pulmiin. Tuutorien yhteistyöllä pulmista selvisimme tai lupasimme ottaa selvää asiasta seuraavaksi kerraksi. Yhteistyössä auttoi, kun palvelutalon vakituksessa henkilökunnassa oli asiasta kiinnostunut henkilö.

Tuutorien ohjatut, maksuttomat opastukset jäsenille otettiin käyttöön MukaSurffissa vuonna 2014 ja ne ovat olleet kovin suosittuja. Aloitimme kokeilun Kirsti Välimäen kanssa, sisältönä iPadin opastus. Pidimme kaksi kahden tunnin tuokiota Mukanetin nettipisteen MukaSurffin tiloissa. Halukkaat ilmoittautuivat sähköpostilla. Sovimme maksimimääräksi 10 henkeä. Toivoimme, että osallistujilla oli oma laite käyttökunnossa: Apple ID luotuna, sen käyttäjätunnus ja salasana paperilla mukana.

Ensimmäisellä kerralla tutustuimme asetuksiin ja perustoimintoihin. Monisteita ei jaettu. Aika käytettiin tekemiseen. Jokainen harjoitteli ohjatusti asiaa omalla laitteellaan. Toisella kerralla kertauksen jälkeen sisältönä oli gmail-sähköposti, kamera, yhteystiedot ja lukulista. Opastuskertojen väliin jäi yli viikko aikaa, jolloin saattoi kotona kokeilla asioita ja kysellä pulmatilanteita. Sama jäsenopastus uusittiin eri jäsenille puolen vuoden kuluttua.

Ohjattuja opastuksia jäsenille on pidetty monesta aiheesta menestyksekkäästi muiden toimesta. Jäsenopastusten suosio tuntuu lisääntyvän koko ajan.

Kännykän opastusta

Tuutori Marja Leena Männistö oli aloittanut aiemmin kännykän opastuksen Tammenlehväkeskuksessa. Jatkoimme toimintaa yhdessä. Aukkailla oli käytössään tavallisia matkapuhelimia. Puhelimen opastukseen tuli mukaan myös Veljeskodilla kuntoutusjaksolla olevia, mikäli aika vain sopi tiiviiseen kuntoutusohjelmaan. Puhelinopastuksen lisäksi toimimme kuuntelijoina. Asiakkaiden sodan muistot koettuina tulivat esille Veljeskodin tiloissa. Joku tuli paikalle ilman puhelinta vain jutellakseen kanssamme.

Samalla suunnittelimme selkokieliset ohjeet matkapuhelimen käytöstä, yksi asia yhdelle sivulle. Monistettua sivua saattoi opastuksen yhteydessä jakaa ja täydentää. Harmi vain, että ohjeita ei pitkään voinut hyödyntää, koska älypuhelimet yleistyivät.

MukaSurffissa liityin kännykän opastusryhmään mukaan. Opastajia oli kaksi kerralla kerran viikossa. Käyttö oli matkapuhelimen peruskäytön opastusta: soittaminen, vastaaminen, viestit, ääneton tila jne.

Älykännyköiden lisääntyessä otimme opastuksessa käyttöön jonotusnumerot, jotka ovat yhä tarpeen. Jos opastettavia on useita, opastusaikaa pitää rajata esim. 30 minuuttiin. Syksystä 2015 käytäntöä muutettiin. Opastajia on 4 ja aikaa 2 tuntia, opastus on joka toinen viikko. Kokeilu havaittiin hyväksi ja sitä jatkettiin syksyllä 2016. Kännykän opastus ei ole enää peruskäytön opastusta. Kevään 2016 aikana opastimme ryhmässä 52 Android-, 25 Windows-, 6 iOS-puhelinta, 9 Doroa ja 8 tavallista matkapuhelinta. Kirjo on niin valtava, että niiden asiointitunnustilien ja muiden tilien käyttäjätunnukset ja salasanat ovat haasteellisia, kun niitä ei ole paperilla mukana. Jokainen Android- puhelinkin on erilainen toiminnaltaan. Liikkeet myyvät laitteita, mutta opastusta saa, jos ymmärtää pyytää ja on valmis maksamaan esim. tietojen siirroista.

Suuntaus on osittain siihen, että osalle senioreista tietokone tai tabletti ei välttämättä ole tuttu termeineen. Älykännykkä saattaa olla ensimmäinen ”pienoistietokone”, jolla voi soittaa! Nykyisessä tuutorien kännykkäryhmässä on paljon osaamista ja rohkeaa kokeilua. Asiaa auttaa suuresti hyvä henki, jolloin voi opastustilanteessa kääntyä toisen tuutorin puoleen pulman ratkaisemiseksi. Toiminnanjohtaja on antanut apuaan aina tarvittaessa taustalla. Kännykkäryhmä on tarpeen vaatiessa kokoontunut hänen kanssaan myös työnohjauspalaveriin miettimään ongelmakohtia ja niihin ratkaisuja. Joskus ei pystytä asiakasta auttamaan. Silloin hänet ohjataan ostopaikkaan tai operaattorille, koska emme ole ammattilaisia.

Tuutorin toiminta on mielenkiintoista, haastavaa ja opettavaista vapaaehtoistyötä. Se on paljon myös asiakkaan kohtaamista, kuuntelemista ja opastamista. Kun asiakas lähtee tyytyväisenä pois ja tulee taas uudelleen, tuntuu, että opastustuokio on onnistunut.

Sirkka Nyman

VII tuutorikurssi 30.9. -23.10.2008

TUUTORINA MUKASURFFISSA VUODESTA 2010

Aloitin tuutorina vuonna 2010 ja toimin pääasiallisesti päivystäjänä MukaSurffissa aina maanantaisin. Alkuaikoina pääasiallisina koneina MukaSurffissa olivat pöytäkoneet, mutta hiljalleen alkoivat kannettavat tietokoneet yleistyä ja opastettavat toivat mukanaan myös omia kannettaviaan. Silloin oli vielä Windows XP käyttöjärjestelmänä muutamassa MukaSurffin pöytäkoneessakin ja aika yleisesti se oli myös monissa opastettavien koneissa. Vähitellen alkoi tulla käyttöjärjestelmiin Windows Vista, Windows 7, Windows 8, Windows 8.1 ja Windows 10. Uudet käyttöjärjestelmät aiheuttavat luonnollisesti lisääntyvää opastustarvetta asiakaskunnassa.

Nykyisin MukaSurffissa pöytäkoneiden käyttö on aika vähäistä, sen sijaan opastettavilla on mukanaan joko kannettavia PC- koneita tai tabletteja, jotka ovatkin lisääntyneet huomattavasti ja vaativat yhä enemmän opastusaikaa.

Mukasurffissa tuutorointi on hyvin monipuolista ja toisinaan jopa haasteellista, kuten nykyisin kuuluu sanoa. Valtaosa opastettavista on erittäin motivoituneita oppimaan tietotekniikkaa ja ovat tyytyväisiä saamastaan opastuksesta. Joukkoon tietysti mahtuu joku huonolla tuulella oleva, kiireinen asiakaskin, mutta pääasiassa suurin osa on kuitenkin ollut tyytyväisiä saamaansa opastukseen. On myös joitakin opastettavia, jotka tulevat MukaSurffiin enemmänkin seurustelun takia. Heillä ei useinkaan ole kiire minnekään, tiedon hankintaa tehdään sitten siinä keskustelujen lomassa. Suurin osa MukaSurffin opastustehtävistä on yleensä ollut jonkinlaisten käyttöön liittyvien ongelmien ratkaisemista ja varsinainen tietokoneen käytön perusopastus on jäänyt vähäisemmäksi.

Silloin kun opastuksessa onnistuu ratkaisemaan jonkin asiakkaan pulman, jää myös opastajalle hyvä mieli. Toisaalta taas silloin kun ongelmaa ei saada ratkaistuksi, jää se harmittamaan ja vasta kotona saattaa pulma selvitä. Silloin se tietenkin on opastettavan kannalta myöhässä, mutta itselle niistä tilanteista tulee aina lisää oppia.

Tehtävät ovat monipuolistuneet vuosien varrella. Nykyisin ratkotaan paljon kannettavien tietokoneiden ongelmia. Ajankohtaisia ovat tietokoneiden päivitykset ja asetukset, F-Securen asennus, Open Officen asennus ja Huawei- nettitikun asennus.

Yhteydenpitoa helpottamaan asennetaan Skype ja harjoitellaan sen käyttöä. Sähköpostia varten on luotu sähköpostitili ja harjoiteltu tiliin kirjautumista. Salasanan vaihtoa on tarvittu ja sähköpostin asetuksiin on tutustuttu ja allekirjoituksia mietitty. Kokeilulähettykset ovat olleet alkuun tarpeellisia. Sähköpostin kirjoitus on vaatinut Wordiin tutustumista.

Kuviin liittyy paljon opastusta: kopiointi kamerasta tietokoneelle, uuden kansion luominen, kuvien vienti kansioon ja muistitikulle. Kuvien löytämistä on helpottanut niiden siirtäminen kansioista toiseen, joskus kansioitakin on poistettu tarpeettomana. Halutaan myös kuvien liittämistä sähköpostin liitetiedostoksi ja saatujen kuvien tallennusta tietokoneen kansioon. Puhelimen neuvonnassa halutaan tietoa kuvien kopioinnista tietokoneelle.

Yhä halutaan tietokoneen työkaluriviin liittyvää opastusta, tietoa työpöydän kuvakkeiden koon ja taustakuvan muutoksista. Nettitikun ja mökkulan asiat ovat jokapäiväisiä. Kysytään myös taulukon neuvontaa ja Writer harjoitusta. Omia matkoja suunnitellaan matkatoimistohakujen avulla. Omien töiden tallennus nimellä on vaatinut opastusta.

Halutaan myös CD:n polttoa ja perusopastusta sekä CD-kansien tulostuksen opastusta. Tärkeätä on verkkopankin opettelu ja siellä laskujen maksu. Juhlapyhien lähestyessä on tutustuttu nettikortin lähettämiseen. Kysytään myös Javan ja Adobe Flashin asennusta, Windows Liven 2011 asennuspaketin latausta ja asennusta. Joskus on metsästetty Poliisivirusta ja onnistuttu poistamaan se palautuspisteen avulla. Ajankohtaista on ollut Microsoft Essentials Securityn asennus, Elisan tietoturvan vaihto Avastiin sekä koneen puhdistus ja eheytytys. Tehtäviin on kuulunut myös DNA-mökkulan asennus, valokuvien skannaus, valokuvakirjan iFolor Designer-ohjelman asennus, Windows-päivitykset, videon lataus, suosikkien käsittely, HP avustajan esittely, Silverlight-asennus sekä kännykän valokuvien tulostusohjeet. Joskus käsitellään pörssikauppaa, osakeostoksia, ja valvontakameran asetuksien hakua jne.

Usein on pientä kiirettä, kun opastettavia tulee kerralla useampia yhtä aikaa, ja kaikille pitäisi ehtiä antamaan opastusta ja apua. Yleensä pari ensimmäistä tuntia ovat ruuhkaisempia ja iltapäivällä tilanne rauhoittuu. On myös silloin tällöin kokonaisia, rauhallisia opastuspäiviä. Joskus tuntuu siltä, että ilmoillakin olisi jotain vaikutusta kävijämäärään?

MukaSurffissa päivystäjänä toimiminen on varsin mielenkiintoista ja opettavaista. Jokaisella opastuskerralla tulee esiin jotain uutta ja monilla tuutorikursseilla saa täydentää vanhoja tietojaan ja hankkia uusia. Ilmapiiri MukaSurffissa on yleisesti ottaen mukavan leppoisa, eli sen vuoksi se on hyvin mielekäs vapaaehtoistyön ”työpaikka”.

Tapio Tamminen

VIII tuutorikurssi 15.3.2010 - 25.3.2010

MUKANETTI-TARINOITA

1. Titokonesi on lukittu turvallisuuden vuoksi”

Ihan ensimmäiset kotituutorikeikkani syksyllä 2012 sattuivat koskemaan Poliisivirusta eli ilmoitusta, jonka mukaan ”Titokonesi on lukittu turvallisuuden vuoksi allamainittujen syiden takia”. Juu, ihan oikein, ”titokonesi” luki ilmoituksessa. Koneen olisi ilmoituksen mukaan saanut auki lähettämällä 100 € annettuun osoitteeseen. Kyseessä oli kansainvälisessä levityksessä oleva ransomware-virus, jonka kanssa Suomen poliisilla ei ollut mitään tekemistä. Ilmoituksen huono suomen kielikin jo herätti epäilyjä, mutta pakko oli jotakin tehdä, kun kone oli kerta kaikkiaan jumissa.

Vastaava tilanne oli tullut eteeni myös kotona ja olin saanut viruksen pois jollakin konstilla netistä saamani neuvojen perusteella. Niitä yritin kotituutorikeikoillakin käyttää, huonolla menestyksellä, ja jouduin ohjaamaan asiakkaat varsinaisen asiantuntijan puoleen avun saamiseksi. Virus oli siitä ovela, että se saattoi vaihtaa nimeä, ja kun olit jonkin nimen tunnistanut, se riiviö olikin jo toisella nimellä liikkeellä. Mitä tästä opimme: virusten poisto on ammattilaisten, ei vertaisohjaajien hommaa – ja kannattaa pitää tietoturva ajan tasalla.

2. Varoittavia esimerkkejä siitä kuinka ikäihmisiä voidaan huijata

Olin kotituutorointikeikalla, ongelmana oli verkkoyhteyden toimimattomuus. Kyseessä oli taloverkko, johon kaikki asukkaat oli kytketty ja josta asiakas maksoi vuokran yhteydessä. Yhteys saatiin toimimaan pienen säätämisen jälkeen. Kuitenkin, asiakkaalle oli puhelimesta myyty myös makkula, josta tulisi noin 20€ kuukausimaksu. Koska konetta ei ollut tarvetta käyttää kodin ulkopuolella, tämä oli asiakkaan kannalta turha hankinta. Lisäksi osoittautui, että hankinnan peruminen ei olekaan ihan yksinkertainen juttu, vaan sopimus olisi voimassa kaksi vuotta. Onneksi se saatiin neuvottelujen jälkeen peruutetuksi, mutta turhaa vaivaa ja huolta hankinta aiheutti. Vaikka Kuluttajavirasto onkin puuttunut makkuloiden aggressiiviseen myyntiin, niin vieläkin on netissä kirjoitettu vastaavista tapahtumista.

3. Ikimuistoinen kotituutorointi

Muuan kotituutorointikeikka on jäänyt ikuisesti mieleeni. Varsinainen tehtäväni, koneeseen päässeän viruksen torjunta, ei oikein onnistunut ja apua jouduttiin pyytämään

varsinaisilta ammattilaisilta. Asiakas ei kuitenkaan ollut tyytymätön, vaan järjesti käyntini lopuksi konsertin, jossa sain kuulla Sibeliuksen kauniin yksinlaulun pianon säestyksellä. Pianistina toiminut vaimo ja hänen puolisonsa eivät olleet ensimmäistä kertaa esiintymässä, niin kauniisti ja lämmöllä heidän esityksensä päätti käyntini.

4. Muistoja yli 50 vuoden takaa vuosilta 1961 – 1966

Mukanetin kautta olen tutustunut uudelleen yli 50 vuotta sitten viimeksi näkemiini vanhoihin koulukavereihin. Eräällä opastustunnilla muuan naishenkilö kysyi, tunnenko Mukanetista erästä tuutoria. Olivat olleet samassa työpaikassa. Minä vastasin, että kyllä tunnen. Kysyjä pyysi välittämään terveiset ja minä kysyin, keneltä. Kuultuani nimen totesin, että mekin olimme olleet keskikoulussa samalla luokalla.

Toisella kerralla Lempäälän yhdistystorilla, Manttaalitalolla katselin pitkään tutun näköistä naista ja ihan oma-aloitteisesti menin kysymään, sattuko hän olemaan eräs tuntemani henkilö. Täsmäsihän tämä ja esittelin taas kuka olen. Niin me muistelimme kun kävimme vuosina 1961 - 66 keskikoulun ensimmäistä luokkaa Mantulla, muistelimme ulkokuuusia, musiikin opettajaa ja paljon muutakin mukavaa.

Mukanetti voi siis olla paljon enemmän kuin tietokoneasiaa. Se voi myös perinteisellä tavalla yhdistää vanhoja tuttuja ja mahdollistaa siten yhteydenpidon vanhanaikaisesti kasvatusten – tai vaikkapa sosiaalisen median keinoin, joita me Mukanetissa opettelemme.

RAY ja STEA; STP, Artsi ja TVS – mitä näiden taakse kätkeytyykään?

Raha-automaattiyhdistys eli RAY, tuttavallisesti Rahis ja vuoden 2017 alusta STEA on taannut avustuksilla Mukanetin tuutoritoiminnan jo vuosien ajan. STEA on lyhennys Sosiaali- ja Terveys-järjestöjen Avustuskeskuksesta.

2010-luvun alussa RAY ehdotti Mukanetin toiminnan kehittämistä, mikä johti sosiaalisen tilinpidon eli STP:n laatimiseen. STP tarkoittaa ”toiminnan laadun systemaattista seuranta, mittaamista ja arviointia sekä yhdistyksen päätöksenteon tueksi että tiedoksi yhteistyökumppaneille perustelemaan Mukanetin tarpeellisuutta ja sen toiminnan vaikutuksia”.

Pääsin alusta asti mukaan STP:n tekemisprosessiin. Eija-Riitan kanssa pää punaisena opiskelimme mitä tarkoittavat tililuokat, indikaattorit, mittausvälineet, tavoitetasot ja saimmekin niihin opastusta niin että osasimme jotenkuten sovittaa ne jo aikaisemmin tehtyihin kyselyihin. Ihan tyhjästä ei siis tarvinnut lähteä. Asiakastyytyväisyyskysely, kurssiarviot ja tuutorien tyytyväisyyskysely sovitettiin STP:n käsitteiden alle. Aivan yksinkertaista se ei ollut, mutta uudet kyselyt saatiin aikaan. Mukana oli monta muutakin henkilöä suunnittelemassa, kyselyjen tekemisessä, yhteenvedojen kokoamisessa, tulosten analysoinnissa ja raportin kirjoittamisessa ja tietenkin vastaamassa kyselyihin. STP:n mukaisia kyselyitä, yhteenvedoja ja analyysia tehtiin pari vuotta ja lopulta vuonna 2013 saatiin aikaan Sosiaalisen tilinpidon raportti. Tulosten perusteella löydettiin Mukanetin toiminnan kehityskohteita ja tuloksista raportoitii myös Raha-automaatti-yhdistykselle.

Kaiken kaikkiaan raportin tekeminen oli työläs prosessi, mutta tärkeimmät kehittämistä vaativat asiat saatiin selville ja raportti valmiiksi.

Sosiaalisesta tilinpidosta luovuttiin sen työläyden vuoksi, mutta toiminnan arvioinnin tarve oli edelleen olemassa. Nyt arviointia lähdettiin tekemään Kuntoutussäätiön Artsi-projektin (Arviointi ja tiedon tuottaminen systemaattiseksi sosiaali- ja terveysalojen järjestöihin) avulla. Mukanetti oli projektissa pari vuotta ja tässäkin huomattiin, että meillä oli paljon valmista pohjaa Artsin mukaiseen arviointiin. Menettelytapaa kehitettiin ja laajennettiin niin että nyt se koski aikaisemmin tehtyjen lisäksi yhteistyökumppaneita, hallitusta ja Mukanetin henkilökuntaa. Arviointi muutettiin yhdenmukaiseksi, jossa kaikilta kohteilta kysytään ko. kohteen näkökulmasta Mukanetin toiminnan tarpeellisuutta, toiminnan vaikutuksia ja kehittämisehdotuksia. Nyt kehitettyä arviointitapaa jatketaan toistaiseksi ja kyselyt toteutetaan säännöllisesti vuosittaisen aikataulun mukaan. Yhteenvedojen pohjalta hallitus sitten tekee tarvittavia toiminnan kehittämispäätöksiä. Tähän kehittämisvaiheeseen on sisällytynyt myös kyselyiden toteuttaminen sähköisesti.

Ihan tähän ei kaikki RAY/STEA:n vaatima raportointi lopu. Joka vuosi tehdään Vuosiselvitys saadun avustuksen käytöstä eli hyvinkin tarkka erittely jonka perusteella STEA voi arvioida onko myönnetty avustus käytetty oikein. Raportoinnissa käytetään kirjanpidon tuloksia ja puhe on pelkästään rahasta. Joka toinen vuosi STEA vaatii Tuloksellisuus- ja vaikutusselvityksen, jossa aiemmin kuvattujen Artsi-arviointien pohjalta selvitetään mitä mieltä asiakkaat, vapaaehtoiset, yhteyshenkilöt ja toimihenkilöt ovat Mukanetin toiminnasta ja sen vaikutuksista ja miten haluaisivat Mukanetin toimintaa kehittää. STEA lukee kummatkin raportit tarkasti ja antaa palautetta ja omat korjaus- ja kehittämisehdotuksensa. Kaikkia arviointeja on vuosien mittaan kehitetty siihen suuntaan, että STEA pystyy paremmin vertaamaan avustuskohteita keskenään. Raportit ovat vuosi vuodelta kehittyneet ja todennäköisesti jatkossakin muutoksia tapahtuu.

Kaikkia em. toimia on ollut tekemässä Eija-Riitan johdolla melkoinen joukko vapaaehtoisia Mukanettilaisia. Paljon on opittu, kiirettäkin on pitänyt, mutta aina on pysytty aikataulussa. Tekemisen into on porukalla ollut hyvä, kahvia on mennyt ja hauskaa on ollut. Yksin ei tehtävistä olisi selvitty mutta porukalla on aina mukavampi tehdä ja nauttia lopputuloksista.

*Ei mikään jännittävä tunnu paljon miltään
kun sitä ei voi jakaa kenenkään kanssa.
Kahdestaan on paljon Miellyttävämpää.
(A.A. Milne, Nalle Puh)*

Maire Heikkinen
IX tuutorikurssi 7.11. -17.11.2011

MUKANETIN KÄNNYKKÄTUUTORIT

Kännykkätuutorit auttaa miksi,
että asiakkaat sais apua ongelmiinsa siksi.

Yliopistonkadulla Mukanetissa kokoonnumme,
siellä apua tarvitsevia auttelemme.

Ite en muista kaikkien tuutoreiden nimiä,
kaipa yläpää on sen verran pimiä?
Kalenteriinkin täytyy ilmoittautua,
ettei Eija-Riitan tarvis noitua.

Asiakkaita tulee ajoissa kirjautumaan,
että pääsis ensimmäisenä neuvontaan.

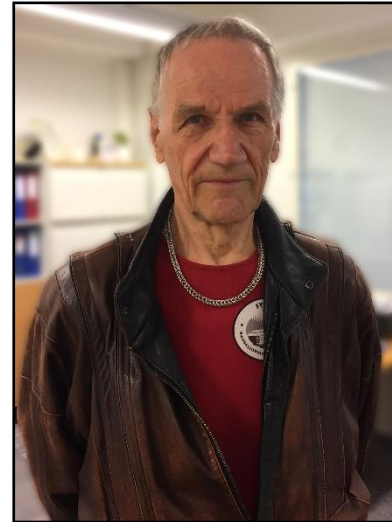
Joskus on asiakkaita jonossa,
seuraavalla kerralla vähemmän tulossa.

Aina pyritään hommat hoitamaan,
ettei joku rupeis noitumaan.

Kännyköissä kaikki mallit on mukana,
klassinen 3310 Nokia seurana.

Jos ongelma ei ratkennut meille,
ohjaamme hänet laitteen myyjälle.

Ihan kiva olla tuutorina,
toisten apuna.

Pekka Ala-Kapee
XI tuutorikurssi 30.3. – 22.4.2015

TUU, TUU – TUUTORIKSI JUU

”Olenkohan nyt ihan väärässä paikassa?” kysyin itseltäni Suviuulen pulpetissa lokakuussa 2016, kun tuutoreiden koulutus alkoi. Ensimmäisen kerran aiheena oli varmuuskopiointi, joka kuulosti korvissani munkkilatinalta. Tietokonetta olin kyllä käyttänyt työssäni liki 30 vuotta, mutta mikrotuki oli aina armeliaasti huolehtinut koneiden käytettävyydestä ja tietoturvasta. Olin saanut rauhassa keskittyä oleelliseen: kirjoittamiseen, nettiasiointiin ja sähköposteihin. Tekstinkäsittelyn ja googlettamisen ansiosta juttuja syntyi vuosien varrella vino pino, mutta syvempi tuttavuus tietotekniikan salojen kanssa jäi syntymättä. Huolettomuudessa piili pieni ansa, ja se oli vaivannut mieltäni jo vuosia.

Vertaisohjaajakoulutuksen mahdollisuus oli minulle tuttu, sillä olin ollut Mukanetin jäsen jo yli kymmenen vuoden ajan. ”Asialle tarttis varmaan tehdä jotain”, tuumin viimein ja ilmoittauduin mukaan tuutorivalmennukseen.

Ensimmäisellä koulutustunnilla ajattelin, että hilseen yli menee. Mutta en antanut periksi, vaan tulin seuraavalle tunnille, ja sitäkin seuraavalle. Onnekseni laskeuduimme kurssin aikana myös konkretiaan, kun tutustuimme Mukanetin nettisivujen toimintoihin ja puhuimme tuutorin tehtävistä ja roolista. Kerta kerralta kohtasimme uusia kouluttajia, ja aiheet vaihtuivat toisiin. Sukelsimme Windows kymppiin, ihmettelimme iPadiä, käsitelimme käyttöjärjestelmää, päivittelimme päivityksiä ja antauduimme Androidin mobiiliin. Intouduimme kyselemään tyhmiä Reijolta, Eija-Riitalta, Matilta, Katrilta ja muilta. Onneksi se oli enemmän kuin sallittua! Syntyi hetkittäisiä ahaa-elämyksiä. Kun joitakin hippusia alkoi mennä jakeluun, orasti myös motivaatio. ”Ehkä tästä voisi tulla vielä jotain?” hiipi mielen nurkkaan.

Kävimme kurssit kunnialla läpi. Päätteeksi osallistuimme vielä pilottikoulutukseen, Katrin vetämään tuutoreiden perehdytykseen. Siellä Tuija, Kirsti, Tiina, Helena, Helinä, kaksi Heliä, Reijo, Anita, Juhani, Jorma, Seppo ja Heikki tulivat toinen toisilleen paremmin tutuiksi, ja sama koski myös Eija-Riittaa ja Katria. Osallistuimme antaumuksella ryhmätöihin, heittäydyimme hetkittäin luoviksi, kiinnitimme lippuja ja lappuja seinälle sekä ideoimme, miten Mukanet pääsisi paremmin esille.

Sitten alkoi kenttätyö. Olen pannut merkille, että tuutorit ovat ihailtavalla tavalla aktivoituneet Mukanetin kurssituutoreiksi sekä vertaisohjaajapäivystäjiksi Mukasurffissa ja eri opastuspisteissä. Itse ehdin ensimmäisenä keväänä päivystää Mukasurffissa kerran, mutta kenties ehdin myöhemmin paremmin mukaan. Sen sijaan olen osallistunut Mukanetin koulutus- ja viestintäryhmien kokouksiin ja antanut toimistolle tekstiapua. Jokaisella on oma panos annettavanaan.

Olen kiitollinen Mukanetille ilmaisesta peruskoulutuksesta. Ja kurssitovereilleni nostan hattua innokkuudesta ja ystävällisyydestä. Vierivät kivet eivät sammaloidu!

Heli Ojaniemi

XII tuutorikurssi 24.10. – 10.11.2016

TIEDOTTAJILLE TAPAHTUNUTTA

Tammikuussa 2010 oltiin esittelemässä Mukanetin toimintaa Tampereen Seudun kaatuneiden omaisille, jossa paikalla oli 65 henkilöä. Esittelyn jälkeen eräs iäkäs mies nousi ja esitti tuohtuneena, että koska ”olemme niin nuoria”, emme tiedä todellisesta elämästä mitään. Sota-aikana, kun koulut olivat kiinni, opetti naapurin emäntä lypsyjen välissä kylän lapsia lukemaan ja kirjoittamaan. ”Nyt te tulette esittelemään meille tietokoneen käyttöä.

Saisitte hävetä.” Puheenjohtaja joutui lopettamaan hänen puheenvuoronsa. Me poistuimme ja yhdistys jäi jatkamaan kokoustaan. Mies poistui samalla ja jatkoi sättimistä eteisessä ja vielä hississäkin. Viimein sain sanotuksi, että minunkin isäni oli sodassa ja olen erittäin kiitollinen, että hän palasi sieltä haavoittumatta. Sen jälkeen mies vasta rauhoittui.

Maaliskuussa 2010 esiteltiin Meniere-yhdistykselle Mukanetin toimintaa. Esittelyn jälkeen esitettiin paljon kysymyksiä. Erityisesti niitä esitti iranilainen maahanmuuttaja huonolla suomenkielellä. Hän kysyi vähän pelokkaana, mikä on ATK-ajokortti ja onko se pakollinen Suomessa, jotta saa käyttää tietokonetta.

Helmikuussa 2011 esiteltiin Mukanettia Tesoman kirkontuvassa. Paikalla oli 38 henkilöä. Eräs naishenkilö istui selin ja huuteli vähän väliä: ”Ei tarvita - ei kiinnosta”. Kirkontuvan ohjaajan oli pakko laittaa hänet järjestykseen, jotta esittely voitiin suorittaa loppuun.

Helmikuussa 2011 esiteltiin Mukanettia Pyynikin kirkontuvassa. Esityksen jälkeen eräs mies kysyi, miksi käytämme tuutori-sanaa, eikö sille ole suomenkielistä versiota. Kerroin, että se on vertaisohjaaja. Mies oli sitä mieltä, että sitä pitäisi käyttää.

Marraskuussa 2011 Mukanetin esittely oli Kotosalla-säätiön palvelutalossa Hopeakellossa Pirkkalassa. Eräs kuulijoista ei ilmeisesti ollut kovin kiinnostunut, koska hän suhtautui kaikkeen negatiivisesti. Mikään ei ollut kohdallaan – ei aamupäiväkurssi, koska lounaalta myöhästyy, ei iltapäiväkurssi, kun päivällinen menee ohi. Kursseille ja MukaSurffiinkin pitää kiivetä toiseen kerrokseen jne. Muissa kuulijoissa oli kyllä kursseillekin tulijoita.

Elokuussa 2012 oli Mukanetin esittely Kotilinnasäätiön Takahuhdin palvelutalossa. Paikalla oli eräs hyvin aggressiivinen mies, joka etukäteen arvosteli kovaäänisesti sitä, miksi ei eläkeläisille järjestetä ilmaista opetusta. Hän ei lopettanut kovaäänistä puhettaan, ennenkuin ohjaaja kävi häntä komentamassa, jonka jälkeen mies poistui.

Lokakuussa 2012 olimme esittelemässä Mukanettia Nekalan seurakuntatalolla Viinikan seurakunnan perjantaipysäkillä. Esittelypaikka oli hyvin erikoinen. Kalvot heijastettiin alttarin edestä sen takaseinälle ja esittelijä puhui ”papin saarnastuolista”.

Anja Salovaara

6. MUKANETTI TÄNÄÄN JA TULEVAISUUDESSA

Mitä kuuluu Mukanetin tuutoreille tänään? Edelleen tuutorit tekevät vapaaehtoistyötä ikäihmisten hyväksi, mutta tietotekniikan nopeassa muutoksessa on tuutorienkin pidettävä huolta omasta osaamisestaan entistä tarkemmin.

Osa ensimmäisten tuutorikurssien vertaisohjaajista ovat jääneet pois jo iänkin vuoksi, mutta tilalle on saatu uutta sukupolvea, jolla on jo aivan erilaiset valmiudet tietokoneen käytön ohjaukseen. Mukana on useita IT-alan osaajia ja sen vuoksi heillä on aivan erilaiset lähtökohdat, kuin Mukanetin alkuaikojen tuutorikursseihin osallistuneilla.

Seniори-ikäisten ohjauksen tarve ei ole poistunut. Edelleen monet seniorit pelkäävät tietokoneita. Mitä sitten tapahtuukaan, kun he esim. eivät enää pääse lainkaan hoitamaan pankkiasioitaankaan muuten kuin netissä, sellainenhan on nykyinen suuntaus.

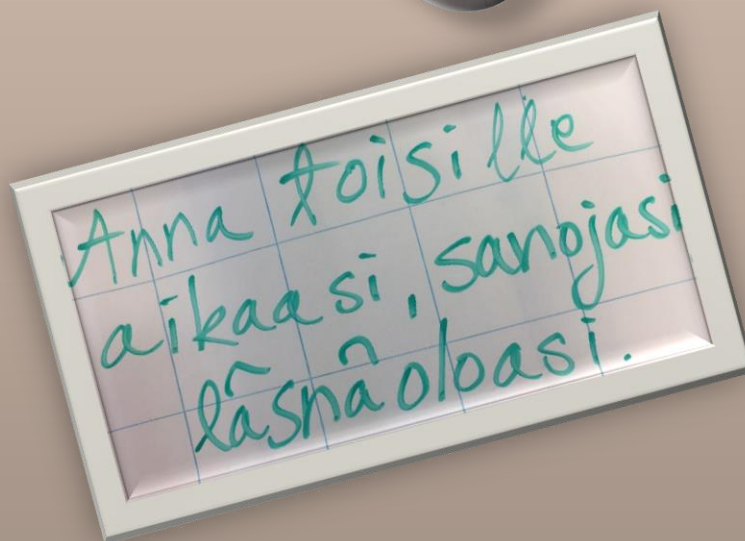
Koska kaikki menee nykyään e-palveluihin, tuntuu olevan oletus, että kaikki ihmiset, iästä riippumatta, käyttävät palveluita netin kautta. Netissä ikäihmistä pelottaa aina se, että jokin menee väärin. Eli seniори-ikäisten ohjaustarvetta on edelleen.

Kännyköiden käyttö on tullut yhä vaativammaksi älykännyköiden tultua markkinoille. Nehän ovat kuin pieniä tietokoneita.

Digitaalisuuden edetessä ja tekniikan kehittyessä on Mukanetin tuutorien vapaaehtoinen tietotekniikkaohjaus senioreille nyt ja tulevaisuudessakin tärkeää.

Kyky oppia uutta ei katoa
ihmisen ikääntyessä.
Iäkäs tarvitsee vain
enemmän aikaa.

*Ikäihminen,
tekniikka,
digitalisaatio,
sähköinen asiointi...*

muka t t i

